

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG- MÄNN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 21 JANUARI 1917.

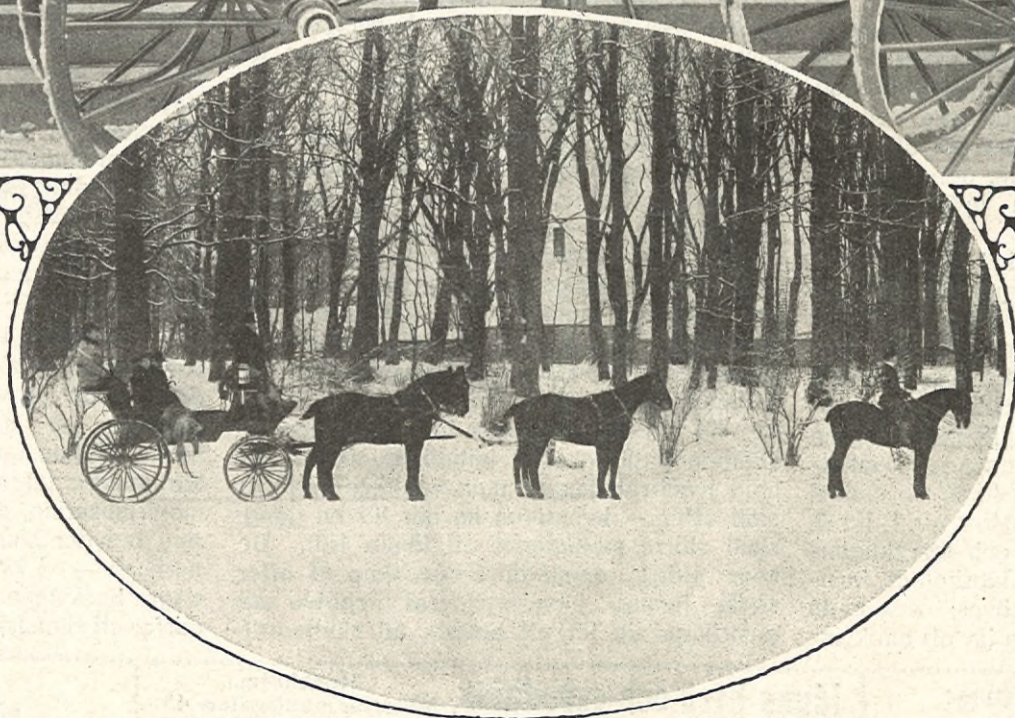
HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

Bröllopet på

PÅ KULLA GUNNARSTORP hos änkegrefvinnan Wachtmeister firades här om dagen bröllop mellan hennes son kammarherre grefve Axel Wachtmeister och grefvinnan Harriet Wachtmeister från Knuts-
torp. Å våra bilder synas

Kulla Gunnarstorp.

dels bruden och brudgummen angifna med X, mellan dem står änkegrefvinnan, dels brudparet företagande en åktur i parken kring Kulla Gunnarstorp.

Hoffotograf Alfred B. Nilsson foto.

Världskriget, staten och kvinnorna.

För Idun af D:r Lydia Wahlström.

DEN AF ALLA MODERNA STATSRÄTTSLÄRARE, som starkast påverkat de män, hvilka hos oss studera historiska vetenskaper, nämligen Jellinck, säger i ett föredrag på ett kvinnomöte: "Den moderna staten har blifvit kulturstat, hvars förvaltning allt vidare utsträcker sig för att omfatta allt hvad folkets samfälliga intresse fordrar. Därför veta folken i dag, att om man beröfvar dem deras stat, så gå de därigenom förlustiga sin egenartade kultur."

Men har staten en sådan betydelse, desto mera framträder också det barocka i kvinnornas uteslutande från andel i det offentliga ansvaret för statens ledning. Skall statsmakten verkligen helt representera folket, nationen, får icke nationens ena hälft vara utstängd från statsmakten.

Det nu pågående kriget borde härvid kunna öppna ögonen på många fiender till kvinnans rösträtt. Om detta krig med alla sina återfall i gamla råheter dock på samma gång framledt något nytt, så är det, såsom jag redan i en nyårsartikel i denna tidning framhållt, allmänna opinionens växande betydelse. Dels betydelsen af opinionen inom de neutrala länderna för de krigförande, hvilken tydligen visar sig i de krigförandes presskrig med hvarandra, helt och hållet afsedt att fånga de neutralas opinion, dels den växande betydelsen af den opinion, som nu håller på att bildas inom skyttegrafvarna och som nog i sin mån skall vara med om att omdana världen och statsidealerna. Men då kvinnornas opinion i så hög grad är med om att dana opinionen i de olika länderna, icke minst de neutrala, och då den säkert också, bland annat i form af människans tankar på hemmet, är med om att bilda skyttegrafsoptionen, då är det nonsens att icke låta kvinnornas opinion få sin anpart i det officiella ansvaret för makt och politik.

Här är jag dock nästan säker om en invändning. Kvinnornas rösträtt är kanske just nu en särskildt farlig sak, som tål att tänka på mer än en gång; kvinnan är icke disciplinerad och tränad på samma sätt som mannen blifvit det genom värnplikten; hennes offentliga inflytande skulle kanske på det hela komma att betyda just den "feminisering" i betydelsen af "förvekligande", som unghögern speciellt på senare tider blifvit så rädd för. En högerföreläsning har nyss i en ledare gett uttryck åt sin fruktan för att kvinnans politiska rösträtt skulle göra oss lika "snälla" och vekliga som invånarna på Korea varit.

Författaren till denna artikel anade tydligen inte, att exemplet var något illa valdt, då väl intet land i världen funnits, där kvinnorna varit mera absolut undertryckta än i Korea, där de inte ens haft förnamn och där deras emancipation först efter Japans annektering kunnat göra en blygsam början medels en petition till regeringen med anhållan om förnamn! Dittills hade de endast varit någons döttrar eller hustrur n:r 1, n:r 2, n:r 3 etc. Om osedligheten och förvekligandet florerat i ett land med så utprägladt kvinnoförakt, är inte att undra över; den enda slutsats man här af kan draga är, att om kvin-

norna haft lite mer att säga i Korea, hade kanske det landet haft lite mera sundhet och därför ock lite mera själfbevaringsdrift. I alla händelser: hvad vi ha att vänta af den moderna europeiska kvinno-opinionen — inte blir det någon beskedlighet i försvaret mot samhällets sjuka sidor.

Den största omdaning, som den moderna kulturen bevittnat, har kanske också skett tygstast af alla — den har skett så tyst, att massan af män ännu knappast hunnit få den klar för sig; jag menar framväxandet af en egen, själfständig kvinno-opinion, som på många punkter är helt motsatt den manliga uppfattningen. Det är inte bara krigföringens skändligheter, som gett kvinnorna orsak att fråga sig, om de verkligen äga rättskydd; det är inte bara bildade, hyggliga unga mäns ord i obehagade ögonblick om att våldförandet af kvinnor under kriget är en obetydlig sak i jämförelse med många andra lidanden, dem ett krig medför. Själva våra domstolars påfallande milda domar i dylika mål ha på senare tider börjat ge oss något att tänka på i den vägen. Enligt mäns eget omdöme i dessa frågor lär det ju ytterst vara "en temperamentssak" hur män i dylika fall afkunna sin dom. Men hvad blir följden af detta, om inte en växande önskan hos kvinnorna, att genom del i lagstiftningen få taga sin sak i egen hand, när "den naturliga beskyddaren" inte räcker till att bedöma våra egna kraf efter våra synpunkter. Endast på detta sätt kunna nämligen kvinnorna skaffa sig det medborgerliga anseende, som ger gehör åt deras ord.

Man skall åter invända, att detta är en obetydlighet i förhållande till "viktiga statskraf", men en sådan invändning visar endast till full evidens, hur föga männen ensamma förstått att verkligen förvandla den moderna staten till en kulturstat. Och hur nära sammanhånga icke de här berörda fallen af råhet med den ställiga organiserade råhet kriget innebär!

Hur kan man begära, att en stat, som icke ens för sina egna individer fullt kan framträda som rättsstat, skall kunna bli det i förhållande till andra stater? Och hur kan man af en så beskaffad manlig opinion begära, att den lika kraftigt som den kvinnliga skall kunna reagera mot kriget? I dessa tider, då krigets elände nästan börjat växa i vår fantasi till en permanent institution, den man betraktar som ungefär lika nödvändig och statsnyttig som statslotterier, sprithandling och prostitutionens reglementering! Jag måste erkänna, att hvad jag mest af allt förvånat mig öfver inom statslivet, det är männens förmåga att ge statslig uppsikt och därmed statslig sanktion och dagsljusets ansändighet åt vissa allmänt kända mörkens gärningar, som man funnit bekvämast att anse nödvändiga, därför att de nu en gång finnas till. Kvinnorna, som för hithörande institutioner aldrig varit initiativtagare, på sin höjd medbrottslingar, men vanligen rätt och slätt offer — kvinnorna ha här för en gångs skull större möjligheter att tänka fritt. De, som aldrig annat än i egenskap af offer, skola hamna i en skyttegraf, behöfva inte anstränga sig för att bevisa, att skyttegraf-

ven är en samhällsinstitution, där man frivilligt ställer upp sig. Och det kan för bildandet af det nya statsideal, som nu som bäst håller på att växa fram just ur skyttegrafvarnas råheter och måttlösa lidanden, vara af inte ringa betydelse, att kvinnorna genom delaktighet i statsmakten komma att vara med om att bilda det. Ty det förefaller mig som om kvinnan icke lika lätt som mannen skulle kunna förmås att offra allt, äfven sitt samvete, på nationens altare.

Låt oss här se hvad en af våra främsta konservativa statsrättslärare, hvars starka nationalitetskänsla ingen missänker, nämligen Kjellén, har att säga om nationaliteternas och deras opinion i sitt senaste, briljant skrifna arbete Staten som livsform: (sid. 95).

"Sålunda är även nationalkänslan i sig själf hvarken god eller ond, men mäktig af båda, af den starkaste och rikaste personlighetsutveckling lika väl som af den blindaste orätt och fördom. Förklaringen ligger däri, att den i grunden är en ren naturdrift, och förblir detta äfven på höga kulturstadier. Mycket typiskt visar sig denna naturbundenhet i nationernas domar öfver hvarandra och bristande perspektiv på sig själfva. Engelsmannen fördömer med öfvertygelsens djupaste bröstton den "tyska Michel", mot hvars bakvägar och brutalitet hans egen renhet skiner så klarligen. Från motsatta sidan ljuder svaret i ett allmänt utrop om det "trolösa Albion", som hindrar den tyska rättfärdigheten att lysa öfver jorden. Amerikanaren ser förakfullt ned på dem bägge och finner världen öfverhufvud rätt usel med ett undantag: amerikanaren. Ryssen trycker och förtvylar med allra bästa samvete alla folk, som komma inom hans räckhåll, men har icke ord nog af afsky och harm, om turken låter något liknande komma sig till last. Och så öfverallt. Det är icke värdt att tala om någon konsekvens eller något förnuff i denna värld af blinda domar och fördomar. Och likväl är talet om farseism och hyckleri icke på sin plats, ty här är ingen förställning: det är fullkomlig omedvetenhet och god tro. Nationerna äro så skapade, att de icke kunna mäta andra med samma mått som sig själfva. Hvarför icke? Därför att när det gäller dem själfva, kommer intresset med i spelet; och därmed blir saken en annan för dem! — — — När man länge betraktat historiens skådespel, så inser man, att nationerna icke kunna anses som personligheter i den höga meningen, att deras handlingssätt är helt eller ens öfvervägande förnuftsbestämt. De äro att betrakta som organismer i biologisk mening. Det enda fasta hos dem är intressena, fördomarna och drifterna." — — —

— Jag frågar nu: är denna så beskaffade nationalitet — statens själ, liksom landet är dess kropp — verkligen så kulturellt högtstående, att den icke skulle behöfva en smula fullkomnande från det håll, där man har mindre fålamod med kulturens stigande materialisering, därför att denna materialisering betyder sjunkande af hemlifvet? Sannerligen — vi kvinnor kännas inte längre vid några beskyllningar för tamhet och veklighet, därför att vi afsky kriget långt starkare och på

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 7.50	Helt år.....	Kr. 9.50
Halft år.....	» 3.90	Halft år.....	» 5.—
Kvarnal.....	» 2.—	Kvarnal.....	» 2.50
Månad.....	» 0.80	Månad.....	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästernuellsgratan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 98 03. Kl. 10—4.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 61 47. Kl. 9—5.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 61 47. Kl. 9—5.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
30 öre efter text.	Utländska annonser:
35 öre å textsida.	35 öre efter text. 40 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textsida. 20% förh. för särsk. begärd plats.

ett helt annat sätt än männen kunna göra det! Under krigets början hade jag själf den uppfattningen, att krigsfruktan var lika med dödsfruktan, och jag förvånade mig inte öfver att afskyn för kriget var starkare hos de liberala, eftersom deras parti i rätt nedstignande led stammar från 1700-talets upplysningsriktning, som på det hela taget inte visste af någon utpräglad odödlighetstro och sålunda liksom krampaktigt måste hänga fast vid detta lifvet. Men nu vet jag bättre än så, nu vet jag, att i afsky för kriget måste kvinnor af alla partier enas; och de krigförande ländernas kvinnor, som hvarje dag måste offra sina anhöriga och sin hela jordiska lycka — de som dagligen ådagalägga kvinnans förvekligande inflytande på statslifvet genom att taga upp männens civila arbetsböda — de skulle nog vara de första att bekräfta min uppfattning, att det icke är rädslan för den fysiska döden, utan rädslan för den andliga döden, döden för moral och kultur, som hos dem är starkast. Om männen inte falla den saken, därför att de stå för mycket midt inne i själfva krigsförloppet, så är det ju bara så mycket nödvändigare, att kvinnorna, som stå utanför och därför kunna se klarare, få vara med om daningen af det nya statsbegrepp, som nu genomgår födslosmärtnans vånda. Kvinnorna i allmänhet få här spela samma roll gentemot männen som de neutrala gentemot de krigförande staterna. Låt oss inte söka intala män den fiktionen, att vi endast komma att bekräfta deras respektive åsikter; vi betyda något, just därför att vi icke utgöra en simpel addition till deras värden, just därför att vi ha något positivt nytt att skänka samhället och därför att detta nya egenligen är af religiös innebörd och syftar till en omdaning af själfva statsbegreppet.

Jag talte om rädslan för feminism. I våras påpekade en ung författare i Historisk tidskrift, att Geijers uppfattning af statsbegreppet förlorat något af sin ryggrad delvis på grund af "hans omgifnings något omanliga riktning". Författaren tänkte väl därvid framför allt på Fredrika Bremers inflytande, hon som faktiskt var liberal före Geijer.

Men i så fall skulle Geijers hängifvenhet för statens idé ha slappnat i samma mån som hans religiositet fördjupades och förinnerligades; själf har han ju direkt pekat på religiösa skäl som grunden för affallet, d. v. s. affallet från statstanken till personlighets-tanken. Och i detta religiösa fördjupande synas verkligen några hans kvinnliga vänner och särskildt Fredrika Bremer, ha haft sin andel — i alla händelser kunde de med vida större förståelse och glädje följa honom i hans senare utveckling än i hans tidigare. Men denna företeelse i Geijers historia är i själfva verket symbolisk och blir det nog särskildt i våra dagar. Ty om icke världskriget kommer att medföra en omdaning af det hittills varande statsbegreppet, som är ett maktbegrepp i hufvudsakligen fysisk mening — en omdaning på grundvalen af ett religiöst och ideellt fördjupande, så hade världskrigets lidande varit förgäfvets. Men ett sådant på religiös grundval omdanadt statsbegrepp förutsätter också en omdaning af begreppet fosterlandskärlek.

Och en sådan omdaning kommer först och främst att utgå från en omvärdering af alla värden, så tillvida som att stat och fosterland inte längre få betraktas som det högsta goda, för hvars skull man offerar allt, äfven heder, samvete och gudsförhållande. Man måste fastmera utgå från äfven deras relativitet

inför ett högre forum, deras brist på allmängillighet och nödvändighet, deras oförmåga att frälsa världen, alldeles på samma sätt som hvarje religiös fördjupning medför en visshet om alla kyrkosamfunds relativitet. Det faller som ett blixtljus öfver denna uppfattning från en dödsbädd, som jag en gång hörde talas om, där en gammal bepröfvad, strängt kyrklig och bibeltrogen kristen med en slags smeksam strykning sköt ifrån sig sin dittills oskiljaktiga följeslagare, bibeln — inför vissheten om att hon snart skulle stå inför Guds ansikte slog det henne, att äfven bibeln hörde till de kryckor vi endast tillfälligtvis behöfva. Åt samma tanke ger äfven Geijer — naturligtvis efter affallet — ett pregnant uttryck i de ofta citerade orden: "Jag är hvarken en kyrkokristen eller en bibelkristen, jag är en kristen på egen hand." Och den man, som ännu för våra blickar står främst bland 1800-talets statsmän, som själfva den järnhårdaste statstankes absoluta inkarnation, nämligen Bismarck, har i sin fulla mannakraft under sin ambassadörtid i Petersburg kort före statsministertiden i Preussen, åt denna statstankens och fosterlandsbegreppets relativitet gett ett uttryck, som på samma gång har religionens och poesien intuition öfver sig. Han skrifer till sin hustru:

"Jag ser framtiden i svart. Våra trupper äro ej bättre än de österrikiska, emedan de ej göra tjänst mer än hälften så lång tid som de. Och de tyska trupperna, på hvilkas bistånd vi räkna, äro för det mesta rätt erbarmliga, och deras regeringar affalla som torra löf för vinden, så fort det går illa för oss. Men Gud, som kan uppehålla och slå både Preussen och hela världen, vet hvarför det måste vara så, och vi skola ej hysa bittra tankar mot det land, som sett oss födas eller mot öfverheten, för hvars upplysning vi bedja. Efter 30 år, kanske ännu mycket förr, bekymrar det oss föga hur det står till med Preussen och Österrike, om blott Guds barmhärlighet och Kristi förtjänst återstår för våra själar. Jag slog i går kväll på måfå upp bibeln för att slippa ifrån politiken, och mitt öga stötte först på Ps. 110: 5. "Herren är på din högra sida, han skall krossa konungar på sin vredes dag". Som Gud vill, det är ju allsammans bara en tidsfråga, folk och människor, dårskap och visdom, krig och fred, de komma och gå som vågorna, men hafvet förblir. Hvad äro våra stater med deras makt och ära för Gud annat än myrstackar och bikupor, som en oxes klöfvar kan trampa sönder eller som ödet når i gestalt af en bisköfare. Visst blir man med detta resonemang af med den speciella patriotismen, men det vore ju också förtvifladt, om vi skulle vara hänvisade till den, när det gäller själens salighet."

En person, besatt af hvad jag skulle vilja kalla statstankens fanatism — en fanatism, kanske farligare än någon annan, därför att den för "den besatte" ter sig som idel "realpolitik" och "sund manlighet", som någonting oerhördt skildt från all "feministisk hysteri" — skulle kanske härvidlag beteckna dessa Bismarcks ord som beroende på tillfällig fysisk depression: han hade då faktiskt nyss haft ett anfall af reumatisk feber. Hvem vet för öfrigt, om inte också den omständigheten, att orden förekomma i ett bref till hans hustru, skulle kunna anses som ett ytterligare misstänkt faktum: det kunde ju också här föreligga ett fall af feministisk förorening i en eljes så väl steriliserad renodling af statstankel!

Men till och med om Bismarck hade ändrat åsikt under inflytande af sina senare framgångar, hvad behöfver det komma oss vid? Är det så sagdt, att man tänker och ser klarare under framgångens inflytande än under ett genom lidande framkalladt "stille Einkehr in sich selbst"? Är det inte just i dessa stunder, då lidandet tvingar blicken inåt till en omvärdering af alla värden, som man på ett helt annat sätt än i "lifvets feberheta omhvarfannat", tvingas att se hvar den verkliga gränsen går mellan väsentligt och oväsentligt? —

Behöfver det för öfrigt nödvändigt vara så, att vi efter sådana stunder tvingas att bränna allt hvad vi fordom tillbedt? Är det inte fastmera så, att vi sedan återvända till de gamla värdena med en fördjupad kärlek och lifsintensitet — vi hålla sedan af dem, trots deras relativitet, såsom vi hålla af våra föräldrar med en särskild kärlek, sedan de blifvit gamla och skröpliga, eller kanske rent af känna oss dubbelt solidariska med våra anhöriga, sedan vi lärt oss inse, att de äro vanliga dödliga, felande människor?

Så måste det också gå med begreppen fosterland och stat. De få inte längre bli hvad de ännu i stort sedt tyckas vara för de krigförande folken: faktorer att skylla på, när man vill slippa ansvaret för en måttlös egoism och materialism. Älska vi verkligen vår stat, bör detta endast bli oss till en sporre att arbeta på dess omvandling, inte bara till en verklig rättsstat för dess egna individer, utan också i förhållande till andra folk. Det är inte värdt att längre söka upprätthålla den fiktionen, att staten, sådan den nu är, är ett rättsväsen, som moraliskt står öfver individerna. Men att därför predika uppror mot statslifvet eller neka att försvara sig, vore detsamma som att vilja predika olydnad mot föräldrar, därför att vi finna dem tilläfventyrs skröpligare än vi själfva. I en af ideellt patos buren afslutning på sin bok, säger Kjellén: "Det är statsmannens plikt att ana meningen med sin stat och därefter ställa rodret — — — Genom en sådan färd allena vinner hans nation det, som för folk som för enskilda är förmer än lyckan, det enda, som i grunden betalar lifvets pris, nämligen personlighetens förbättring till allt större fullkomlighet. Att fullkomna folk anlaget blir sålunda till sist statens mål — sedan må det gå med lyckan som det vill, eller rättare: sedan kommer den verkliga lyckan af sig själf."

D. v. s. författaren gör statsmannen till uppfostrare, och han ser detta i ljuset af en religiös tanke: "Söken först efter Guds rike och Hans rättfärdighet, så faller Eder allt detta till". Men ur detta resonemang kan endast en konsekvens dragas, och den som därvidlag ej kan följa med, har därigenom endast visat, att han i denna fråga inte är i stånd att tänka med hufvudet utan endast med instinkten. Det är kvinnorna, som härvid ha logiken på sin sida. Slutsatsen heter helt enkelt: Fattar man politikerns uppgift som en uppfostrargärning, är det klart, att kvinnans ansvarskänsla och kvinnans makt och inflytande äro lika nödvändiga för folks och staters uppfostran som för enskilda individers.

Ännu är det tid

att prenumerera på

Idun för år 1917!

Pröva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

Mattor, Gardiner, Möbetyger, Dräkttyger.
Konstnärligt verkningsfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Angiv noga vad som önskas.
Henstfliten, G:la Högskolan, Göteborg.

Fröken Axeline.

I.

I ÖFRE VÅNINGEN I ETT GAMMALDAGS hus i Uppsala bodde för många år sedan en gammal fröken, som hette Axeline Bergvall. Hon var danslärarinna, men hade upphört med sin verksamhet som sådan och lefde nu en lugn och bekymmerfri tillvaro med ett litet vackert, ärfdt bo och på en lifränta, som hon dansat samman.

Fröken Axeline måste höra fågelkvitter omkring sig på våarna och se ljus löfverk utanför sina fönster och måste därför bo i ett hus med trädgård. Det hade inte kunnat hjälpas, att den våning, som stått henne till buds i ett sådant hus, varit betydligt större än hon egentligen behöfde. Hon hade funderat på den ändå. — "Du kan i höst hyra ut två af rummen till ett par hyggliga och snälla studenter," hade hennes vänner sagt. Och fröken Axeline hade lyst upp och nickat instämmande och blifvit ännu mera intresserad för våningen.

Saken var nämligen den, att fröken Axeline älskade ungdom mer än något annat i världen. Ända från sitt tjugonde år, då hon med högsta betyg och ampla loford för charm och grace kommit ut från monsieur Clairchaise's dansinstitut i Paris, hade hon ju stått omgifven af ungdom, ungdom i dess fagreste år. Hon hade bedrivit sin verksamhet längre än hon egentligen behöfde endast af kärlek till denna ungdom, som hon haft så svårt att skiljas ifrån. Och nu hände, att det egentligen blef de två öfverflödiga rummen, som kom fröken Axeline att bestämma sig för den stora våningen. I sin känsla välsignade hon dem. Hon skulle genom dem få behålla kontakten med den värld, hon älskat så mycket. Och fröken Axeline satte upp sina finaste och hvitaste nättelduksgardiner i de rummen och flyttade dit flera af sina vackra gamla möbler och i det, som hade sitt fönster mot trädgården, satte hon öfver spegeln sin stora tafla Paul och Virginie i bred guldram, som hon en gång under sina första verksamhetsår fått af tack samma elever i en sydsvensk stad.

Fröken Axeline tillbragte sommaren på ett litet pensionat uppe i öfre Dalarna. Där i trakten lärde hon känna och värdera en enkel bondkvinna, som vintern förut blifvit änka. Hon hade en son, gossen hade visat läshufvud och hade fått komma in i storskolan i Falun och nu hade han på våren aflagt en vacker studentexamen. Det hade varit moderns dröm, att sonen skulle bli präst, men faderns fränfalle hade gjort ställningen bekymmersam och mor och son hade just börjat resignera inför tanken att sonen skulle ta folkskollärareexamen i stället, då fröken Axeline gripit in och lofvat honom det ena af sina rum till halftva priset och frukost och kväll hos sig.

Detta beslut hade dock kostat fröken Axeline en liten strid med sig själf. Icke som så, att hon ej gärna gjorde denna lilla ekonomiska uppoffring och hon afstod ju i och med sitt erbjudande från sin dröm om ungdom i det lilla rummet med de ljusblå tapeterna och de hvita nättelduksgardinerna. Men saken var den, att kandidat Gans nästan så litet som det var möjligt motsvarade det ideal af ungdom, som var fröken Axelines. Fröken Axeline kunde förlåta ett anrike med oregelbundna t. o. m. fula drag och hon hade en gång haft en puckelryggig

elev, som varit hennes stora favorit, men hvad hon icke kunde förlåta var klumpighet och brist på grace och behag i rörelserna. Och kandidat Jacob Gans led i hög grad af båda delarna. Fröken Axeline halkade alldeles öfver hans ansikte, då hon fänkte på honom. Där var ingenting som oroade henne. Det var rundt, möjligtvis utdraget en smula ovalt i breddriktningen, en ljus lugg nere i pannan, ett par smala blå ögon och en bred, något tunn mun, men det var karaktär öfver munnen, den talade om en man, som såg på lifvet på sitt eget sätt, oföränderligt lugn och oberörd af sin omgivning. Men till sin helhet företedde kandidat Jacob Gans en osökt likhet med en tung och klumpig hundvalp, som godmodigt vaggade fram och stötte emot här och där.

Fröken Axeline kunde inte hjälpa, att hon gick och betänkte sig. Hon gick och såg på kandidat Gans flere dagar innan hon fattade sitt beslut. Det var horribelt så han gick! Och det värsta var, att hon inte med bästa vilja kunde upptäcka några utvecklingsmöjligheter hos honom. Därför hade hon också den morgon hon fattat sitt beslut sagt till sig själf: "Nu tar du honom som han är, min kära Axeline, och du skall inte förnöta din ålders dar med att söka göra honom anorlunda". Och så hade fröken Axeline fullbordat sin toalett, satt på sig sin röda sidenklänning och sin crèmefärgade speishatt med de röda rosenknopparna och svarta hakbanden och vandrat öfver de blommande ängarna upp till Gansgården.

Ehuru kandidat Gans under sommarens lopp på intet sätt förändrat sig, hade dock fröken Axeline känt sig tillfreds med sig själf. Och den septembardag, hon öppnat sin tamburdörr för honom, där han stod med studentmössan litet på nacken och varm och röd med en fiollåda i ena handen och en liten kappsäck i den andra, hade hon riktigt ur hjärtat önskat honom välkommen.

Redan vid hemkomsten från Dalarna hade fröken Axeline vidtagit en liten omflyttning i de två rummen. De mera ömtåliga möblerna i kandidat Gans' rum hade utbytts mot något solidare från det andra rummet, allt under förhoppning om, att kandidat Bark, som skulle inträffa något senare, skulle te sig mera lämpad för att umgås med möbler i

En blyertsskiss af HILDUR DIXELIUS-BRETTNER.

empire. Det var också med en viss spänning fröken Axeline reste sig ur sitt soffhörn den förmiddag jungfrun kom in och anmälde, att den andre kandidaten var kommen. Hon rättade på sin hårklädsel en smula framför den förgyllda trymån och trippade så öfver sin lilla vackra salong och ut i tamburen. Där stod en ung man, lång, smärt och mörk med ett vackert öppet ansikte.

"Jaså, det är kandidat Bark," sade fröken Axeline och räckte honom sin hand, medan hennes hjärta kändes vekt af den nåd hon kände sig föremål för af försynen, "välkommen, kandidaten."

"Kandidaten har egen ingång till sitt rum här," tillade hon så och öppnade dörren till det lilla rummet mot trädgården, där solen låg in.

Kandidat Bark uttryckte sin belåtenhet.

"Det gläder mig," sade fröken Axeline. Hvarpå hon med sin allra mjukaste hufvudböjning och en den graciösaste lilla handrörelse hälsade och stängde dörren efter sig.

Men då hon åter trippade öfver sin lilla salong var hennes ansikte ett belåtet, småmysande leende. Hon kände det som om hon i ett kritiskt ögonblick spelat hasard och vunnit.

II.

Det skulle snart nog bli klart för fröken Axeline, att kandidat Bark låg vid universitetet mera af tvång än af böjelse. Det hade han för öfrigt helt öppet sagt henne en dag. På sitt glada, sorglösa sätt så, att hon alldeles ej haft hjärta att banna honom. Men saken var dock bekymmersam för hennes hjärta. Och blef det allmer. Han läste ju aldrig, i stället kände han snart hela staden, eller hela staden kände honom, han vann hjärtan och vänner hvar han visade sig. Han sjöng, dansade, spelade sällskapsspektakel, skref vers och ritade karrikatyler, för allt räckte han till och åt allt gaf han sig med samma stormande, ungdomliga sorglöshet.

Det gick en, det gick två terminer. Kandidat Gans tillväxte i ålder och visdom. Han lade den ena tentamen efter den andra bakom sig. För hvar gång tryckte fröken Axeline rörd hans hand och hennes ögon voro fuktiga, då hon såg upp på honom: "Tack, kandidaten — tack för ärligt och godt arbete".

"Men kandidaten," tillade hon en gång och två små blekröda rosor flögo upp på hennes kinder, "det finnes något som heter plastik — jag har tänkt mig att en präst — såväl som en skådespelare — ja, missförstå mig ej, kandidaten, men några lektioner skulle möjligen ej skada — inte för mig — jag är för gammal —"

Men kandidat Gans afbröt henne, han ansåg det onödigt, och fröken Axeline, rädd att ha sårat, log sitt vänligaste leende: — "Ja, kandidaten har kanske rätt". Men då hon gick öfver sin lilla salong skakade hon bekymrad på hufvudet: "Han kommer att tumla fram som en björn till Herrens altare".

Men kandidat Bark — ja, från honom hördes aldrig något tal om tentamina. Han fortsatte som förut.

"Ack, kandidat Bark, det går inte, det går inte i längden," sade fröken Axeline en dag, då hon efter mycken tvekan beslutat sig för att tala med honom, "det måste vara arbete i vårt lif, kandidaten, och allvar i arbetet".

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH OSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — —
5:te upplagan nu utkommen.
Pris Kr. 5: 50 inb. — — —

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Diamanter

Praktikatalog gratis och franco.

Stockholm och Göteborg.

Hon hade tystnat ett ögonblick.

"Kandidaten tänker kanske, att den, som hela sitt lif endast lefvat för att lära de unga dans och glädje inte bör tala så, men tror då inte kandidaten, att jag arbetat, att jag inlagt allvar i mitt arbete. Tror inte kandidaten, att jag en gång skall kunna stå inför vår Herre och säga: Herre, se här din tjänarinna," hon gjorde en omedveten böjning på hufvudet och en graciös handrörelse, "och jag har troget och med allvar sökt förvalta de pund du gifvit mig. Tror inte kandidaten jag kan göra det? — Jo, det kan jag. — Ack, stanna hemma i kväll, kandidaten — stanna hemma till téet."

Och kandidat Bark stannade hemma. Kristallkronan brann åter i salongen. Det var en kväll som under de första lyckliga veckorna. Kandidat Bark lät sitt glada lynne flöda som ett solljus. Han kysste fröken Axeline på hand och sade, att han ville bli konstnär för att få måla henne. Fröken Axeline var lycklig.

"Han har ett hjärta af guld," sade hon med fuktiga ögon, då hon blef ensam. "Ett hjärta af guld — Gud välsigne honom — Gud välsigne honom — och kandidat Gans med."

III.

Nu var det en afton en af de första dagarna i februari. Fröken Axeline satt i den gröna soffan i sitt rum. På det ovala mahognybordet med den pärlskulpterade kanten brann lampan. Fröken Axeline stickade, rosenstenarna i de ärfda ringarna på hennes smala hvita fingrar gnistrade i lampskenet.

Det var en afton som så många andra. Så tyst i den lilla våningen. I salongen tickade den lilla pendylen, inne i sitt rum pluggade och läste kandidat Gans. Och kandidat Bark — ja, han var borta — i Stockholm sedan ett par dagar, hon väntade honom hem i morgon.

Aftonen skred fram. Pendylen hade just slagit sju, då Malvina kom in med ett bref. Från Stockholm — från kandidat Bark.

Då fröken Axeline läst det, sjönk hon ett ögonblick tillbaka som tillintetgjord. Så reste hon sig hastigt, hela hennes lilla gestalt skälfdde, handen, som ännu höll brefvet darade och rosenstenarna gnistrade. Nej, det fick ej ske — kanske kunde hon ännu hinna honom med ett telegram — hon skyndade fram till sin sekretär, satte sig och skref: "Res icke — jag är otröstlig — den gode Guden hjälpe oss — Axeline". Ack måtte de kunna läsa det på telegrafan, så darrande, som hennes hand varit. Hon sprang ut i köket.

"Malvina!" ropade hon, men Malvina var försvunnen. Hvem skulle då springa — fröken Axeline var nära att sjunka till golvet i sin ångest. Med ett uttryck som om hon grep till en nödplanka, sprang hon in och knackade på dörren till kandidat Gans' rum.

"Kandidat Gans — kandidat Gans — kan kandidaten skynda sig?"

Kandidat Gans satt och läste framme vid bordet. Han vände lugnt på hufvudet och frågade hvad det var fråga om.

"Jo, det är det här telegrammet — det skulle till telegrafan — men kan kandidaten skynda sig?"

"Visst kan jag skynda mej," sjöng kandidat Gans och började lugnt lägga samman sina böcker.

"Mon dieu, kallar kandidaten det där att skynda sej?" Fröken Axeline var bragt till förviflan, hon drog så mjukt som det var henne möjligt hans händer från böckerna,

stack telegrammet i hans hand, så sköt hon honom före sig öfver rummet och ut genom dörren.

Då hon blifvit ensam sjönk hon ned på en stol i tamburen, hon satt där vaggande fram och tillbaka, medan hennes ögon sågo upp mot taket.

Hon satt så ännu då kandidat Gans kom tillbaka. Hon sträckte sina båda händer emot honom.

"Kandidat Gans — kandidat Gans — han kommer inte tillbaka — han reser till Paris — i kväll — till Paris för att måla".

IV.

Fröken Axelines telegram ändrade på intet sätt kandidat Barks planer. Han reste till Paris.

"Packa in mina saker och ställ undan dem, eller kasta ut skräpet på gatan," hade han skrivit.

Fröken Axeline gjorde intetdera.

"Han kommer säkert tillbaka, kandidat Gans," sade hon, "han tar sitt förnuft till fånga och kommer tillbaka." Och rummet fick stå som det stod. Hvarje morgon gick fröken Axeline omkring därinne med sin lilla brokiga fjädervippa och dammade och blåste, det stod alltid friska blommor på skrifbordet, när helst han kom, skulle han se att han var väntad.

Tre veckor hade gått, då det kom ett bref.

"Ack, han har ett hjärta af guld," sade fröken Axeline med fuktiga ögon, "ett hjärta af guld — han är i Paris och kommer ändå ihåg sin gamla tante — se här, kandidat Gans — ett bref på åtta sidor."

Då hon läst det, satt hon tyst — så nickade hon för sig själf — "ja, ja — ungdom — ungdom — han hälsar er, kandidat Gans, han är glad och lycklig, han har redan börjat måla — ja, ni kan läsa det."

Fröken Axeline svarade redan samma dag. Om sin oro öfver det steg han tagit talade hon föga eller intet — hon var så rädd för att stöta honom ifrån sig. Hon talade om sin ungdoms Paris, bad honom vara rädd om sig och inte förkyla sig, vårluften är förödisk, icke minst i Paris. "Den käre kandidat Gans ber mycket hälsa", stod det till sist. Fröken Axeline lade det själf i brevlådan, då hon den vackra februaridagen gick ut på sin sedvanliga lilla middagspromenad. Den käre, käre gossen — om hon blott kunde känna sig lugn för honom.

Ännu två bref kommo med ett par veckors mellanrum. Så en dag i slutet af april kom ett kort, några rader, skrifna med blyerts, han var sjuk, sängliggande i hög feber.

Fröken Axeline telegraferade och fick svar från hans läkare. Tillståndet allvarsam.

Hvarje dag under den följande veckan gjorde fröken Axeline telegrafisk förfrågan och fick svar. Den ena dagen något bättre, så åter sämre, så gick det upp och ned.

Fröken Axeline var mycket tyst under de där dagarna. Malvina och kandidat Gans kände inte igen henne. Då telegrammet kom på middagen, läste hon upp det, men lät för öfrigt föga förstå af hvad som rörde sig inom henne. Men det hade hänt ett par gånger att de öfverraskat henne med att hon satt och talade för sig själf: "Sjuk — ensam — ensam på ett hotellrum i Paris", hörde de henne säga, medan hennes ögon frånvarande sågo framför sig.

På lördagens middag läste fröken Axeline som vanligt upp telegrammet för dagen. Febern var högre, utgången mycket oviss. Hon var sig lik under middagen, möjligen något tystare än vanligt.

(Forts.)

En kvinnoriksdag i förväntans tecken.

AR DU DEN SOM KOMMA SKALL EL-ler skola vi förbida någon annan? Dessa bibelns ord skulle kunna utgöra ledmotivet till L. K. P. R:s nyligen avslutade fjortonde centralstyrelsemöte, där den mest brännande frågan var, hur riksdagen 1917 skall kunna förmås att bringa de svenska kvinnorna rösträtt. Den bärande anden på detta de svenska kvinnornas riksmöte, som samlat ett 90-tal ombud från landets lokalföreningar, var i alla fall hoppfullhet om utgången. Och vid många tillfällen drog en fläkt af den gamla hänförelsen från rösträttsrörelsens första dagar genom församlingen. Så vid doktor Lydia Wahlströms inspirerade föredrag om statslifvet och kvinnorna, ett mästerstycke af fördjudad, förändligad vältalighet, ett mästerstycke också i vetenskaplig klarhet och genomträngande analys af samtidens företeelser.

Ett offentligt möte, sammansatt af skiftande element, kan dock icke bli till den grad en enhet, som en representantförsamling i synnerhet om dess medlemmar tillhöra en ecclesia militans som L. K. P. R. Banden, som knyta dessa kvinnor samman ha med åren blifvit allt starkare, deras gärning i olika delar af landet har så att säga afrundats och fullkomnats, de äro nu en af lifvet pröfvad och härdad helhet, ett de svenska kvinnornas organ, som representerar dem — äfven dem, som icke fått klart för sig, att de önska rösträtt — på ett fullt värdigt och vederhäftigt sätt.

Det viktigaste beslutet bland alla de tungt vägande, som centralstyrelsemötet fattade var att en hänvändelse skulle ske direkt till riksdagen med begäran att dess tre partier skulle bringa frågan om politisk rösträtt och valbarhet för svensk kvinna på samma villkor som för svensk man under 1917 års riksdags ompröfning.

Kvinnornas vädjan till statsministern sistlidne november att regeringen skulle framlägga en kunglig proposition i saken har som bekant i dagarna afslagits och då återstod intet annat än att vända sig till riksdagen. 1917 års riksdag är den sista i perioden, ett förhållande af rösträttsfrågan nu betyder ett uppskof på fyra år, som ingen vill tänka sig.

I stället tyda många tecken på en ny vår. De osedvanliga förhållanden, som världskriget framkallat ha satt kvinnornas fosterlandskärlek, offervilja och mod på de hårdaste prof, men på samma gång bragt i dagen dold kvinnokraft. Äfven neutrala länders kvinnor ha haft pröfningar och svårigheter att utstå genom kriget och ha visat sin rådhighet och sin förmåga att fylla mannens värf vid mer än ett tillfälle. L. K. P. R. har många mäktiga vänner, som utan tvifvel skola göra sitt yttersta vid den stundande riksdagen. Vid det offentliga mötet i K. F. U. K. då frågan Hvarför böra de svenska kvinnorna ha rösträtt? belystes af tre talarinnor ur de tre ledande politiska partierna, hade justitieministern infunnit sig och socialdemokratiska partiets chef, redaktör, Hjalmar Branting, som var förhindrad att personligen närvara, sände en sympatiskrifvelse.

En mängd viktiga föreningsangelägenheter ha afgjorts under mötet och utåt ha de från statslifvet uteslutna kvinnorna visat sitt intresse för de frågor, som speciellt angå dem genom att anordna tre offentliga möten. En stark opinion kom där till synes för förbättrad barnavårdsstiftning, för reglering af barnmorskornas löner och för kvinnans deltagande i statslifvet.

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Fru Mathilda Broström i Göteborg, mor till sjöministern, har till hufvudstämman af sin 75-årsdag donerat till olika ändamål ett sammanlagt belopp af 143,000 kronor. Göteborgs sjömanshus direktion har fått mottaga 100,000 kronor, hvaraf afkastningen skall användas till hjälp åt behöfvande sjömansänkor i Göteborg, vidare har fru B. gifvit 20,000 kr. till restaurering af Johannes kyrka i Göteborg samt för öfrigt växlande belopp till olika välgörande ändamål. För icke längesedan meddelade Idun fru Broströms porträtt med anledning af den stora teaterdonationen i Göteborg, då hon var en af de tio donatorerna.

Mathilda Broström.

Malla Grandinson.

Hulda Wahlström.

Den sista af den Geijerska kretsen fru Malla Grandinson, änka efter byråchefen C. A. Grandinson, har i dagarna aflidit i Stockholm i den höga åldern af 81 år.

Fru Malla Grandinson var dotter till tonsättaren A. F. Lindblad. Denne tillhörde Geijers vänkrets och hade i Malla Silfverstolpe en äldre väninna, hvilken särskildt under hans ungdomså tog hand om honom. Vid sin död testamenterade hon sina

memoarer till Lindblad med rätt att använda dem, och han öfverlät dem i sin tur på dottern, för hvilken Malla Silfverstolpe för öfrigt var som en andra mor. Under senare år började fru Grandinson att redigera ut och låta trycka de bekanta

memoarerna, hvilka utkommo under åren 1908—1911. Hon utgaf äfven en serie mycket intressanta "Bref till Adolf Fredrik Lindblad". Lifligt intresserad af musik, litteratur, memoarer och teater, följde fru Grandinson in i sin ålders höst med aldrig svikande uppmärksamhet alla företeelser på dessa områden.

Kungsholms församlingsbibliotek, som i dagarna kan räkna en tioårig tillvaro, är för närvarande det mest anlitade af alla Stockholms församlingsbibliotek. Detta tack vare sin energiska och dugande föreståndarinnan fröken Hulda Wahlström. Fröken W. har varit med sedan år 1883 då ett helt bokförråd ledigt rymdes i ett skåp placeradt i en skolsal vid Handverkaregatan dit få funno vägen. Först när biblioteksreformen började gripa omkring

sig, fick biblioteket en upprykning och skolrådet började bevilja anslag till bokinköp. Fröken Wahlström har nu fyra medhjälperkor inunder sig och har ändå fullt upp att göra.

EN LJUM VÄRAFTON FÖR NÅGRA ÅR TILLBÄCKA vandrade tre unga, upprymda gardesofficerare genom Ströget i det glada Köpenhamn, sökande efter äfventyr. De tre officerarna, vi kunna ju kalla dem A och B och C, voro allesammans nybakade löjtnanter, hade fått sina löjtnantsgrader samtidigt, voro gamla skolkamrater och goda vänner, tillhörde Köpenhamns rikaste och mest ansedda familjer och världen låg vidöppen för dem. — Hvar var nu äfventyret? De befunno sig i mycket god stämning för ett äfventyr, ty de kommo från en större middag, deras sinnen voro upprymda af gammalt lagradt vin, de hade måst lägga band på sig under några timmar. Men nu voro de på gatan, nu sökte de efter ett tillfälle att få ge aflopp åt sitt sinnesrus, de sökte äfventyr. Vårkvällen var ljum och stämningsmåttad, människorna gingo som i drömmar, och äfventyret ville inte komma.

Då föreslog löjtnant A. att de skulle uppsöka en omtalad spåkvinnna och låta spå sig. Löjtnant A. var för tillfället halft om halft förälskad i en mycket vacker ung flicka i den köpenhamnska societeten, och det var förälskelsen, som förde tanken på den omtalade spåkvinnnan. Han ville veta, om han var älskad. Förslaget antogs med acklamation. Man skulle gå till en spåkvinnna och låta spå sig. Det skulle bli munter att höra, hvad hon hade att säga dem.

De begåvo sig genast till ort och ställe, de ringde på och de släpptes in. De måste samla alla sina krafter för att kunna lägga band på sig och behärska det ystra skräffet, som ville bryta lös. De befunno sig i ett stort, gammalt rum med dyrbara, antika möbler och gamla konst saker, och framför dem stod en gammal fin dam i sirlig hvit mössa och med stora, tankfulla ögon. De menade, att de gått vilse, för de trodde, att de skulle få se en gammal häxa med skrumpen hud och brinnande ögon, och de ville aflägsna sig igen, sägande, att de sökte en spåkvinnna.

"Ni ha inte gått vilse," sade den gamla damen med de tankfulla ögonen, "jag är den ni söker. Ni väntade inte, att en spåkvinnna skulle se ut så här, inte sant? Men ni misstogo er. Hela lifvet är ju fullt af misstag. Ni vill veta något om er framtid, höra ert öde, är det inte så? De stora händelserna i ert lif kan jag se i handens linjer, de små händelserna kan jag se i korten, om jag lägger ut dem för er. Men kom ihåg, att det är en sanning, då jag säger, att jag kan se dem, era lifshändelser, och begär inte att få höra dem på lek."

"Nädig sierska," sade löjtnant A. med en buggning, "vi äro krigare, och vi äro modiga, vi ha vuxit från leken. De stora lifshändelserna, om jag får be. Det finns inga småhändelser i vårt lif."

Han räckte fram handen med en stor gest, och de andra två brusto i skratt.

"Då man spørjer om sitt lif och lifshändelserna, bör man inte skrattat!" sade spåkvinnnan och lät sin tunga blick öfverfara de tre gardesofficerarna. Så tog hon ett skarpt förstoringsglas och betraktade den framräckta handen genom glaset.

"Nej, jag vill inte spå er," sade hon hastigt och lade bort glaset. "Ni skall inte spørja efter ert öde."

"Det är för det vi kommit hit," sade löjtnant A. muntert. "Ni hörde ju att vi äro krigare, nädiga spåkvinnna. Det kan inte hända mig något så

Ett ödesdigert äfventyr.

svårt, att jag inte har mod att höra det. Fram med hvad ni ser! Vi betala."

Då tog hon glaset igen och skärskådade handen för andra gången.

"Ja, det slår inte fel," sade hon långsamt. "Ert lif har två stadier, en ljus och en mörk stadie. Den ljusa stadien ligger före den mörka. Ni kommer att dö för er egen hand."

"Tackar så mycket! Det var ju inte så oafvet. Jag är inte mörkrädd. Men jag tviflar på att jag kommer att dö för min egen hand, för jag tycker om att lefva."

"Nå, hur ser mitt lif ut då?" frågade löjtnant B. och räckte fram sin hand.

Förstoringsglaset hvalfdes öfver den öppna handen, och de tunga blickarna fixerade handens linjer.

"Nej, nej, jag vill inte spå er heller. Det var förunderligt," sade spåkvinnnan.

"Seså," svarade löjtnant B, "jag är ju också krigare och laddad med mod. Kommer jag också att skjuta mig?"

"Ja, ni kommer också att falla för er egen hand. Och i er hand läser jag vanära och brott."

"Ni tycks vara specialist på själfmord i er konst," sade löjtnant C. och räckte fram sin hand. "Jag kommer väl också att skjuta mig." Han skrattade lätt, men det gick hvita strimor öfver kinderna.

Det blef tyst, medan den gamla fixerade den tredje handen, och skräffet upphörde.

"Ni kommer inte att dö för er egen hand — men..."

"Men, inga men, fram med sanningen! Mörkt i den ena handen, vanära och brott i den andra. Hvad har ni att variera med? Hvad ser ni i den tredje?"

Det var löjtnant B, som talade.

"Ja, ni äro krigare och modiga, säger ni, men modet kan också ta slut som allt annat. Har ni mod att höra, hvad jag ser?"

"Ja, för all del," svarade löjtnant C. "Jag känner mig mycket nyfiken."

"Nå, så hör då! Ni kommer att sluta ert lif på därhus."

"Tack så mycket! Det var bra påhittadt," sade löjtnant C. "Det är inte utan, att jag inte har en förmimelse af att jag redan är där, det vill säga på ett därhus. Jag hoppas, att jag inte behöfver vara där alltför länge. Jaså, jag skulle dö där. När skall då detta ske? När skall jag dö?"

Han visste inte själf, hur frågan kom fram, för han ville inte höra svaret. Men frågan var utslungad, och spåkvinnnan tog en kortlek och lade ut korten på bordet.

"Jaså, döden hör till småhändelserna i lifvet," sade löjtnant B.

"Nej, inte döden, men tiden, året," svarade spåkvinnnan, och hon nämnde ett årtal.

De tre gardesofficerarna tackade förbindligt, lade hvar sin penning på bordet och gingo sin väg. Löjtnant A. glömde att fråga om han var älskad, och äfventyrlusten var bortblåst.

De kommo ut på gatan igen. Vårkvällen var som en fager dröm, men de märkte inte den

drömmen. Löjtnant B. svor öfver påhittet med spåkvinnnan och föreslog, att de skulle dränka minnet af det äfventyret i sprit. "Hon blef arg, karingen, för att vi skrattade, därför spådde hon oss det värsta hon kunde få tag på", sade han.

Så gingo de på en krog och försökte dränka spådomarna i sprit, men spådomarna läto inte dränka sig.

När löjtnant C. kom hem på natten, nedskref han hela händelsen på ett papper ord för ord och gömde det i sitt skrifbord.

Är gingo, och så en dag togs papperet fram ur löjtnant C:s skrifbord och löjtnant C, nu en välbeställd gardeskaptan, nedskref på papperet följande ord:

"I går (dato) sköt A. sig en kula genom hufvudet. Har länge dragits med en svår obotlig sjukdom. Familjeolyckor och motgångar i öfrigt gjorde lifvet mörkt och outhärdligt för honom."

Två och ett halft år därefter togs papperet fram igen, och nu blef ditskrifvet:

"I dag (dato) sköt B. sig. Ruinerad, balanser. Det talas om betydliga förskingringar. —

För mig återstår således därhuset. Mitt dödsår närmar sig. Man bör inte veta lifshändelserna i förväg."

Några år därefter, fem eller sex, blef kapten C. mycket dyster och inätvänd, och hans anhöriga och vänner kände inte igen honom. Han hade en äldre bror, som var gift med en svenska med djup och religiös läggning. Kapten C., som var en tvärsäker materialist, kom ofta i dispyter med sin svägerska i andliga spörsmål, och han förlöjligade hennes åsikter. Men så vid julen ett år, just då det året nalkades, som spåkvinnnan nämnt som hans dödsår, kom han dag efter dag upp till sin svägerska för att tala med henne, irte för att vederlägga och nedgöra utan för att få styrka af hennes tro. Och en dag stängde han till dorren om dem, sjönk ned i en fåtölj, gömde ansiktet i händerna och hviskade: "Hjälp mig till Gud! Bed för mig! Hjälp mig till tro!"

Och på nyårsdagen tog han svägerskans hand hårdt mellan sina och hviskade: "Du kan inte tro, hvilken ängest jag har, hur jag bäfvar för det här året, för hvar dag som kommer."

"Ja, du är dig inte lik, vi se det alla, du är sjuk," sade svägerskan. "Men hvad fruktar du för?"

"Jag fruktar för därhuset," svarade han. "Jag måste ju dit."

Man sökte läkare för honom, de skickligaste läkare behandlade honom utan resultat. Hans oro växte, han var rädd för allt och för alla, och svägerskan måste ständigt vara hos honom, hon måste hejla hans händer i sina. Den 14 april det året fördes han till därhuset. ritan tyckte sig förföljd, troende att alla ville föra honom till därhuset. Han var våldsamt, ville fly för att inte komma på därhus — inte vetande, att han var på ett därhus.

I november det året dog han.

Efter hans död fann man i hans skrifbord papperet med historien om besöket hos spåkvinnnan. Och då förstod man, hvarifrån ängesten och oron kom, och att hans fruktan för därhuset förde honom dit.

Jag har fått tillåtelse att publicera historien.

MARTA STARNBERG.

DEN 1 FEBR. BEGYNNER OLAF Poulsen sin serie afskedsföreställningar på "det Kongelige", hvarvid publiken ännu en sista gång sättes i tillfälle att se sin favorit i ett flertal af hans Holbergsroller. Och det blir nog icke enbart dansk teaterpublik som dessa afnär skall fylla teaterhuset vid Kongens Nytorv, äfven massor af svenskar komma tvifvelsutan att företaga färden öfver Sundet för att hylla gamle Olaf och tacka honom för mången oförgämlig konstnjutning. Ty Olaf Poulsen är en kär bekantskap också för oss.

Den 16 april 1867 var en märkesdag i den danska scenkonstens historia; då debuterade nämligen Olaf Poulsen som Jacob i Erasmus Montanus — alltså snart för ett halft sekel sedan. Men den debuten hade föregåtts af en sträng lärotid för Danmarks dåvarande store Holbergsframställare J. L. Phister, som hos sin elev inpräntade en oefftergiflig respekt för tradition, fastslagen stil, hvilket till att börja med hämmade hvarje möjlighet hos den unge adepten att ådagalägga någon själfständig uppfattning. Denna hans lydnad inför sin store lärare, som då var själfhärskare öfver den Holbergska traditionen, gjorde honom till Phisters imitator, och det var först något år senare han förmådde lossa på de hårda banden och visa hvilka möjligheter på karaktärsskildringens område han själf satt inne med.

Småningom arbetade han sig fram till originalitet, jämsides med utvecklingen af hans frodiga humör och vakna blick för det komiska i människonaturen — och han blef själf mästaren, genom hvars medium dansk dramatik — främst den Holbergska — erhö

OLAF POULSEN,

Danmarks främste Holbergstolkare lämnar den danska nationalscenen.

Elfelt foto.

ny, frisk relief. I januari 1878 skref Phister till honom.

"Min käre Olaf Poulsen!

Just så skall man — när man kan — id est, när man äger talang och är en duktig skådespelare — spela komedi som du gjort det i

afn. Då jag sist såg dig, min käre, unge talangfulle skådespelare, föreföll din hufvuduppgift i stycket vara den att efterlikna en viss person. Du har, så mycket som konsten fordrar frigjort dig från förebilden och spelar nu din roll med individuell uppfattning, med det rätta humöret och med fin smak — kort sagdt som en mästare i din konst.

Därest jag, något som jag knappast har utsikt till, åter skulle uppnå tjugusåldern, hoppas jag att du vill antaga till din elev din hängifne gamle lärare Joachim Ludvig Phister!"

Det har varit lyckligt för dansk scenisk konst, som verkligen äger en traditionens säkra grund att bygga på, att den kunnat profitera af två omedelbart efter hvarandra följande förmågor, den senare fostrad under den förres ledning och tagande hans stora nationella repertoar i arf. Den olikheten förefanns emellertid hos dem att Phister var strängare i sin pietet för verket än lärjungen. För honom var hvarje ord i Holbergs diktning heligt, intet fick tubbas på, ingen detalj ändras i den en gång fastslagna uppfattningen. Olaf Poulsen arbetade mera i frihet, improviserade och rycktes stundom med af sitt flotta humör till den grad, att kritiken morrade för att i nästa ögonblick förlåta honom som man förlåter geniet.

Gamle Phister har för längesedan vandrat in i skuggornas värld, nu tar Olaf Poulsen af-

sked från scenen efter ett 50-årigt konstnärligt arbete, som hela den skandinaviska Norden haft tillfälle att följa och beundra — beundra för dess mänskligt breda form, dess strålande komik och snillrika gestaltning.

Olaf Poulsen som Jeppe i Jeppe på Berget, Per Klockare i Erasmus Montanus och Harlekin i De osynlige.

»DET LYSANDE LANDET.»

I. Dagar i Columbo.

MÅNGA OCH OLIKA FOLK och trosbekännare kalla Ceylon med det namn, hvilket närmast uttrycker deras uppfattning om ön.

Så kalla t. ex. brahminerna Ceylon för *L a u k a*, hvilket betyder det lysande landet. De hinduiska buddhisterna kalla ön "PärLAN på Indiens panna". Kineserna kalla Ceylon "Adelstenarnas ö", greker och perser kalla den "Rubinön" och singaleserna nämna Ceylon "Lejonön". — Här i Sverige hör man Ceylon benämnas "Indiska Oceanens pärla". Dessa mångfaldiga benämningar inrymma den beundran, som Ceylon väckt hos olika folk, och detta är lätt att förstå, ty Ceylon är säkerligen en af jordens skönaste platser. Där finns en härlig vegetation med all tropikens rikedom och yppighet. Vid kusten svalkar hafvet och uppe i landet möter en natur af förtrollande färging. På Ceylon trifvas de närligaste frukter, som gifva riklig skörd; där äro invånarne nöjda och lyckliga, och främlingen, som en gång sett denna pärla, längtar dit igen; ja många vänder åter och stanar där för allid.

De första européer, som landstego på Ceylon och där bedrefvo handel, voro portugiserna år 1505. Holländarne fördrefvo dock dessa 1639, och blefvo då öns kolonister. De arbetade tillsammans med infödingarne, anlade vägar, kanaler m. m. med ett ord förbättrade förhållandena. Men efter att hafva varit delvis Ceylons härskare i 158 år, blefvo de i sin tur tvungna att afstå väldet öfver Ceylon åt engelsmännen, hvilka år 1815 blefvo öns herrar. Infödingarne äga dock civil och religiös frihet, men skatterna tillfalla England.

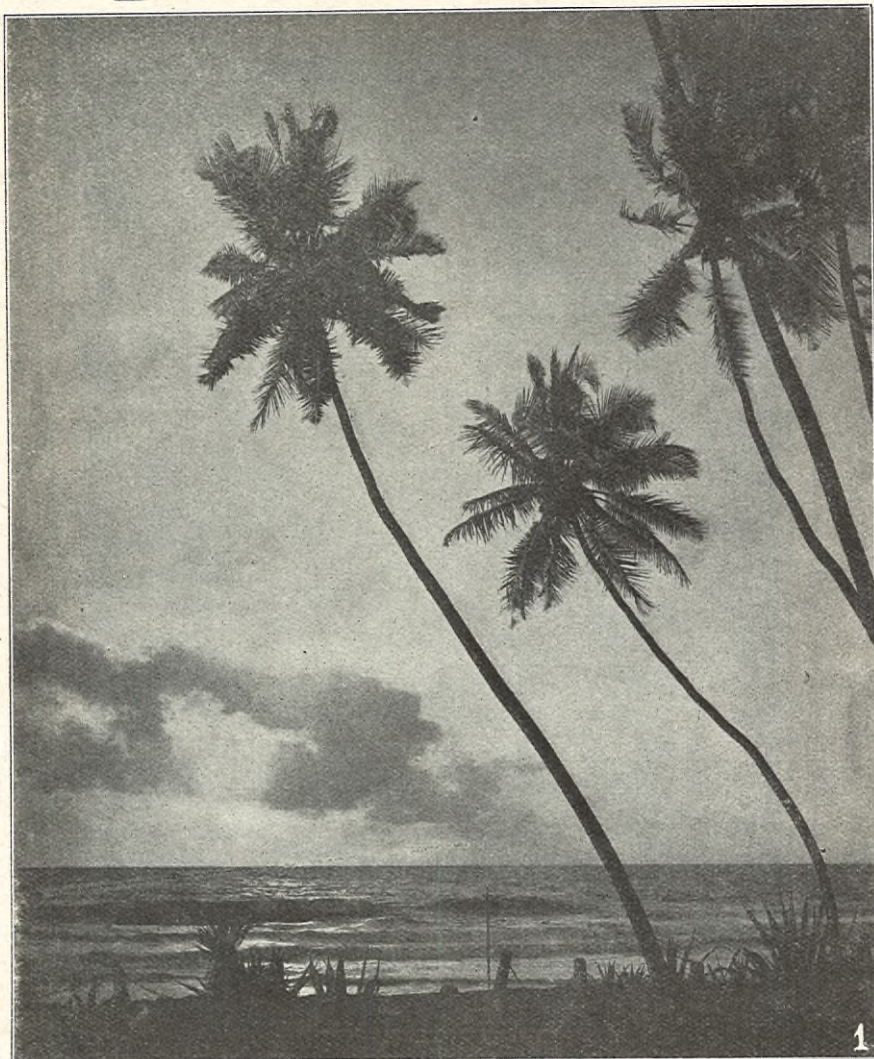
England representeras af sin diplomat med titel guvernör, hvilken växelvis bebor Colombo, Kandy eller Nevara Elyia uppe i bergstrakten, beroende på årsliden.

Ceylons folk utgöres af singaleser och tamiler. Singaleserna tillhöra den ariska stammen och äro vanligtvis buddhister. Tamilerna, hvilka komma från Indien, äro af dravidisk race, och bekänna den hinduiska religionen. Båda dessa folk hafva brungul hudfärg. — I det inre af ön lefver Vedhafolket, hvilka äro nästan som vildar: de lifnära sig med sin jakt och gå nakna med långt hår. En annan grupp, burghers, äro afkomlingar af infödingar och européer. Deras hudfärg är ljusbrun, de kläda sig som européer, men både dessa och infödingarna betrakta dem med ett visst förakt. — Ceylons hufvudstad, Colombo, var före krigsutbrottet centralpunkten för handeln i Orienten. Här möttes de största ångare från hela världen, som kommo från och foro till Australien, Japan och Kina. De lossade och lastade varor från såväl Indien som Ceylon. Numera är naturligtvis fartygens antal reduceradt, men dock är det fortfarande lifligt i Colombos hamn och handeln blomstrar.

Redan långt ute till hafs kan man skönja Ceylon. Först varseblifver man det höga berglandskapet på öns midt med Adamsstoppen, "Adams Peak", oftast dock inhöljd i snöliknande moln. Då man kommit närmare, urskiljas palmskogarne, som täcka landet vid kusten.

Colombos hamn bildas på ena sidan af en lång vågbrytare af granit, och genom det breda inloppet styr ångaren fram. Mörka singalespojkar simma kring fartyget, ibland

1. Kustparti å Ceylon, nära Gall Face hotell. 2. En grupp singalesiska barn under ett bananbled. 3. Höfdingar.

kraflande sig fast vid en eller två bräder, men alljämt ropande: "Gif en skilling, sir, gif, gif!" Kastar man ned en slant i djupet, dyka de med otrolig hastighet efter den, för att åter och åter ropa efter mer. — I hamnen är som sagdt lif och rörelse; här lossas och lastas, och olika människotyper hojta och bjuda ut sig som hjälpare. När man landstigit färdas man i ryckshaw (tvåhjulig vagn dragen af två infödingar) förbi den väldiga affärskomplexen nere vid fortet (affärsstadsdelen) och sedan på den härliga boulevarden, som längs hafvet leder fram till Gall Face Hotel. Marken är jämn och hård som ett golf och har en röd färgton, hvilken bildar en harmonisk kontrast till den saffiga gräsmattan på ena sidan. Den andra sidan kantas af Indiska Oceanen. Stranden är en röd-hvit sluttande sandbank; hvar på synes här och där höga kokospalmer, hvilkas kronor böja sig utåt hafvet, som tycktes de längta efter att blifva svalkade af det hvita hafs-skummet.

Gall Face hotell, där vi togo in, har ett förtjusande läge vid hafsstranden, inbäddad

mellan skuggande palmer. Dessutom erbjuder det all den luxuösa komfort som man är van vid i Europa. Hallen är inbjudande, vackert dekorerad med blommande växter. Här märker man äfves de vanliga resebyråerna, välförsedda butiker med allehanda orientaliska varor, såväl öns egna produkter som varor från Indien, Kina, Japan och Australien.

Vi ledsagades nu upp för de med djupröda mattor belagda marmortrapporna, till våra soffrum. Dessa äro stora och luftiga. Stålrådsväfnader ersätta fönster, de

3

Skildringar från Ceylon. * Af FIA ÖHMAN.

utesfänga myggen och gifva luften fritt spelrum. Utsikten härifrån är storartad. Man ser det brusande hafvet, Gall Face boulevarden, och på afstånd Colombo. Vidare skönjes en liflig tafra af ridande, åkande, infödingar, främlingar, indiska spåmän, ormtjuvsare, handlande, förare, allt ett brokigt virrvarr, som gör ett starkt intryck på främlingen.

Vi hvila ut på våra rum en stund, gå sedan ned och taga ett uppfriskande bad i hotellets simbassäng. Det känns egendomligt att simma ut i Indiska Oceanen och omslutas af dess turkosblå salta vågor.

I matsalen vid lunchen betjänas vi af de singalesiska upppassarne. Vid första anblicken tror man det är kvinnor, som sköta serveringen, ty upppassarne bära håret flätadt och uppsatt i nacken och öfver framhåret går en rund sköldpaddskam. I stället för benkläder hafva de ibland ett skynke viradt om midjan, hvilket faller nedom knäna; öfver kroppen täckes af en kort jacka med guldknappar. Men

— ett och annat skäggbevuxet ansikte röjer att upppassarne verkligen äro män.

Den på Ceylon obligatoriska "curryn" måste vi alla förlära. Kännarne påstodo att den här var extra fin, men vi nordbor kunde ännu ej njuta af denna rätt. En sammanblandning af ris, rifven kokosnöt, tre eller

lampor i olika färger, och på marken, i träden, ända upp i kokospalmernas kronor glittra röda, gröna och blå stjärnor, fäflande med den mörka natthimlens. Natfjärilarne, som kretsas i luften, spanna ut sina fosforvingar, som sprida ett grönaktigt sken. Hafvet dånar och vågornas skum skimrar som silver, strödt med ädelstenar.

Colombo är en stad med stor ytvidd. Åt ena hållet utmed hafvet ligger "Colpetty", dit de förmögna infödingarnes och engelsmännens vackra rymliga bungalows är förlagda, omgifna af tropiska trädgårdar. Längre bort befinner sig den stora "Cinnamongården" = "Kanelträdgården", som förr verkligen var en kanelträdgård. Numera är det en förtjusande park, upptagande muséet, sportplatser och den eleganta "Princes Club". Förmögna singaleser hafva här åt sig uppfört praktfulla palats, hvilkas yttre bära en modern prägel, men hvars inre utmärker sig för en orientalisk lyx. Fortsätter man vägen utmed hafvet, kommer man till Mont

fyra sorters grönsaker, torkad fisk och söndersmulade brödkakor i en stark brännande currysås smakar också ganska egendomligt. Vi afslutade dock vår måltid med läskande frukter, som utgöra en af Ceylons stora rikedomar. T. ex. röda och gula saftiga bananer, vidare mangos, denna härliga frukt, som ännu aldrig kunnat exporteras utom sitt hemlands gränser, ty den vissnar bort och dör, om den lämnar sin fosterjord.

Mangon är grön till färgen, af en mindre gurkas storlek, den inre skära köttiga massan omsluter en större kärna. Papoje'n var äfven en nyhet: — den liknar en stor melon, men smaken är en helt annan. — Kaffe intaga vi å hotellets terrass, som sluttar direkt ner mot hafvet. Palmer kanta hafsstranden och skugga beredes oss under blommande rosen-träd, där fåglar i lysande färger hålla konsert. Den djupvioletta bongenvilian betäcker fullkomligt en af bersåerna, då däremot en annan är bevuxen med den grant orangefärgade "Tanga Po".

Mot kvällen erbjuder terrassen en helt annan anblick. Då är den upplyst af elektriska

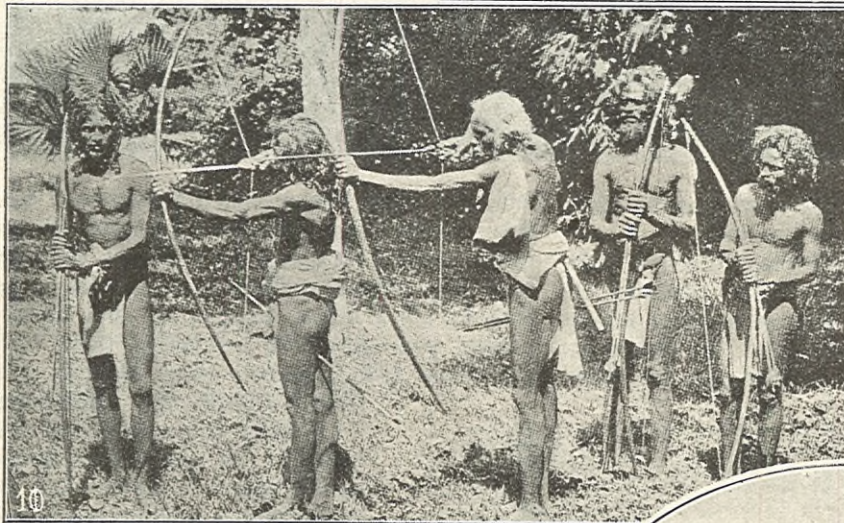
4. Singaleser vid deras bostad på vägen till Mont Lavinia. 5. Blomstervägen. 6. Hinduiskt tempel. 7. Väg till Mont Lavinia från Colombo. 8. Förmögna damer på Ceylon.

Lavinia, en slottslik byggnad, som är uppförd på en uti hafvet utspringande klippa. Förr residerade här Englands guvernör, men numera är residenset förvandladt till ett bekvämt hotell, som blifvit tillflyktsort och rekreationsort för de af Colombos invånare, hvilka önska friska upp sig och komma bort från stadslifvet. — Man far genom skogar af kokopalmer och arecapalmer, uppblandade med det ljusgröna saladträdet, som fått sitt namn däraf, att dess blad bå-

rum för en grågrön färgton med rödaktiga strimmor. F-stråle glömmet sig ibland kvar, för att om möjligt fördröja den plötsliga kvällsfämningen, ty skymningen förekommer ej i Orienten.

Infödingarnas stad, kallad Pettah, är i Colombo som alltid i Orienten intressant genom sitt böljande färgrika folkliif och genom de ofaliga öppna butikerna, där handelsmännen med iver bjuda ut sina varor. Dessutom äro gatorna fyllda af lustiga åkdon och

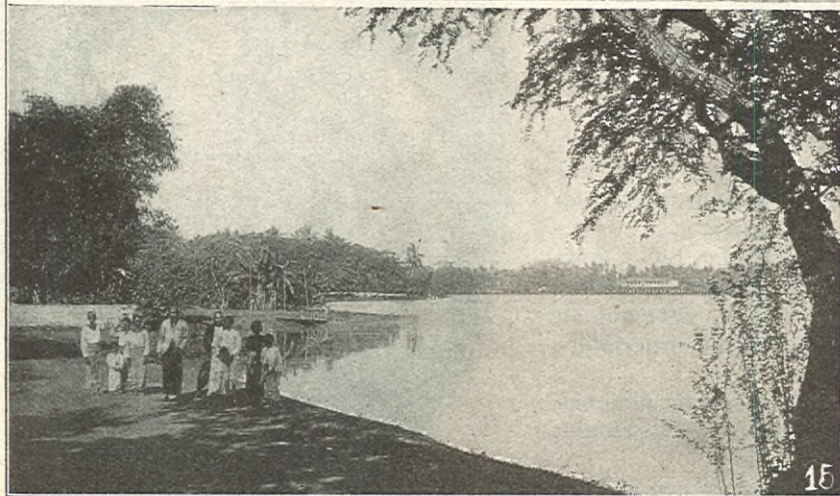

de i färg och storlek likna sallad. (På latin *Pisonia Alba*).

Strax efter solnedgången är kanske den härligaste tiden på dagen vid Mont Lavinia, ty luften har svalnat, färgerna dämpats, och guldskyarna vid horisonten försvinna småningom mer och mer och lämna

kärror, ibland förspända med oxar, ibland dragna af halfnakna mörkhyade infödingar, samt en lång fil af ryckshaws med sina manliga springare (kulis). Kvinnorna bära lysande skycken, oftast storrutiga, svepta om kroppen. Öfverkroppen döljes ibland af en blus, ibland endast af ett

9. Min tjänarinna vid en aloebuske. 10. Vedhas på jakt. 11. En turistbåt. 12. Gall Face hotell, Colombo. 13. Gatuseen i Colombo. Barberare utförvar sitt yrke. 14. En butik i Colombo. 15. Colombosjön. 16. Gatuseen i Colombo.

bredt skärp, som täcker ena skuldran och faller ned öfver bröstet. Hufvudet är bart: håret är uppsatt i en knut med en silfvernål. Här liksom i Indien pryda infödingarne sig med smycken i så väl öron som näsa och med ringar om armar och ben, foileder, tår och fingrar. Männen ses ofta iförda hvita skynken, ibland är öfverkroppen alldeles bar, ibland är den täckt af en jacka eller kort skjorta.

Colombos vackra sjö bidrager i hög grad till stadens skönhet. Den buktar sig nyckfullt inuti och omkring staden och bildar halföar och vikar, smala sund och ibland en stor fjärd. Oftast är den kantad af blommande trääd, hvilka stundom omgifva vackra bungalows och pittoreska tempel, som återspegla sig i det klara vattnet.

Umgängeslivet i Colombo är gladt och sporten intager här, liksom i alla Englands kolonier, det första rummet. Hvarje år i augusti månad infaller Race week — kapplöpningssveckan. Då komma alla plantageägarne ner till Colombo, äfven mina vänner, Mr och Mrs Hamilton Harding (född Braunerhjelm), hos hvilka jag då vistades som gäst och som jag åtföljde. Program uppgöres huru tiden skall tillbringas.

Kapplöpningarna äro spännande och lyxen bland publiken kan täfla med den å mången europeisk plats vid dylika tillfällen. I criquet, fotboll, tennis, hockey m. m. förekomma täflingar mellan hög- och låglandets deltagare. Konstutställning med prisutdelning är anordnad, dessutom utställning af blommor och fjäderfä m. m.

Hotellen gifva festbanketter och guvernören inbjuder till en mängd smärre tillställningar och sluttigen till en ställig bal, hvilken var en af de vackraste jag bevitnat. Som det rådde ett härligt månsken strålade den illuminerade trädgården, hvilken omger palatset, som en trolsk lustgård. I de höga tempelträden hängde elektriska glober i alla färgskifningar, och i buskar och på marken glänste lysmasken och andra fosforescerande insekter. Palatsets inre var smakfullt dekoreradt. Öfverallt syntes elektriska lågor. I den största salongen voro placerade höga vaser fyllda med ljufliga liljor och härliga rosor. Balkongen och verandan voro omslingrande med blomsterguirlander äfvensom hallarne, trappuppgångarne och korridorerna. Balsalen strålade som ett ljushaf med sina väggar beläckta af utsökt rikt broderade kinesiska sidenförhängen. Bland gästerna märktes, förutom de européer, som voro i uniform, många österlänningar i sina egenomliga dräkter. Flera höfdingar från Kandy buro den dräkt som är bruklig för dem. Den består af en jacka af guldyg med korta puffärmar. Ett musslinskyrke med invädda guldbårder, ungefär 100 meter vidt, var lindadt rundt kroppen och slufade i en väldig knut midt på magen. Hufvudet täcktes af en femkantig guldhatt. Förnäma singalesiska damer uppträdde i sina togor af tjockt brokadsiden, draperade rundt höfterna, nedfallande från ena axeln. Deras smycken kunde i mångfald och rikedom täfla med de förnäma indiska damernas.

Soupen serverades i ett särskildt rum. Bordets midt upptogs af ett väldigt kinesiskt skepp af silfver, utfördt i finaste filigransarbete. På ömse sidor om detta voro placerade två elefanter af elfenben, som uppehöll kandelabrar af silfver, hvilkas elektriska lampor i mystiska färger kastade ett dämpadt sken öfver de eldröda "flamboyantblommorna", med hvilka bordet var öfversålladt. Genom de öppna dörrarne utåt terrassen hördes palmernas sus och hafsvå-

Thérèse Boon, f. Clemens.

ARBETET PÅ SVENSKHETENS BEVÅRANDE I utlandet har genom fru Thérèse Boons nyligen timade frånfalle lidit en förlust, som kommer att visa sig särskildt kännbar, när ändrade förhållanden åter skola tillställa mer obehindradt samkväm länderna emellan. Såsom maka åt chefen vid Rotterdamsche Lloyds ångbåtsflotta, kapten Willy Boon; och sedan många år bosatt i Haag, på sista tiden i den utanför liggande badorten Scheveningen, där hon ock afled, har fru Boon fullt inleff sig med Holland, men dock oafslutligt bevarat lefvande känslan för sitt fosterland. Med utmärkt påbrå, hennes fader var en framstående matematiker och teknisk uppfinnare, tillika känd som god latinare och skald, njöt hon besittningen af en synnerligen vaken intelligens, som i förening med ett lifligt temperament och en seg energi gjorde det till ett lifsbehof för henne att syssla med stora planer och sträfva mot ofta rätt vidlifnande mål. Hon var outtröttlig i fullföljandet af sina syften och hade en briljant förmåga att hålla de många medarbetare hon för olika ändamål samlade om-

gornas då, som blandade sig med den smekande musiken.

Klimatet i Colombo är ganska pröfvande. Under vintermånaderna, från december till början af mars, äro kvällar och mornar härliga, medan dagarne, då solen står högt på himmelen, äro mycket varma. I mars är temperaturen högre, och april, som är den hetaste månaden på hela året, är för ovana européer outhärdlig. Alla, som kunna, lämna ångbadet i Colombo och fara då att friska upp sig i bergstrakterna. I maj kommer "Monsun" = regnliden, hvilken varar i 2-3 månader. Det regnar oafbrutet och man är glad, då augusti kommer med sol och torka. Växtligheten är då efter det ihärdiga regnandet yppigare än någonsin, och Ceylons skönhet står nu på sin höjdpunkt. Detta varar till oktober och november, då den lilla "Monsunen" infaller, medan december därefter kommer som en strålände afslutning på året.

kring sig i aktivitet. Enhvar förstod och märkte granneligen, att Thérèse Boon gaf mångdubbelt mer af sin egen tid, af sina krafter och tankar än hon någonsin vågade begära af andra. Och man märkte också, att denna kvinna icke sökte sitt eget, utan att hon var besjälad af en ideell drift samt att hennes skilda sysslor alla gingo ut på ett enda: att häfda det svenska namnets anseende i världen, närmast genom att förmedla ett lifligare samkväm med det land, där hon hade sitt hem, med Holland. I denna verksamhet ingår också den gästfrihet hon utöfvade mot alla svenskar som kommo inom hennes räckhåll i Haag och det bistånd hon bjöd dem med upplysningar och råd. För några år sedan var fru Boon ett slag namnet för dagen här hemma. Hon hade lyckats genom en rundfråga till representanterna för all världens länder, samlade i Haag till andra fredskongressen 1907, hopbringa en anseelig mängd uttalanden om konung Oscar II och hans hållning under den norska konflikten, hvilka trycktes här i Stockholm på franska, med svensk öfversättning bredvid, med en inledning af Carl Carlsson Bonde. Verket utgafs i en praktupplaga för suveräner och diplomater och en för den större allmänheten. Då konung Oscar i mellantiden aflidit, gaf Gustaf V företräde åt fru Boon och mottog ur hennes hand ett exemplar af denna Hyllningskrans till fredsfurstens minne. Gifvarinnan dekorerades vid detta tillfälle med medaljen för medborgerliga förtjänster.

Vid en hemslöjdsutställning i Amsterdam 1909 nedlade fru Boon ett betydande arbete på anordningen af en svensk afdelning, särskildt utmärkt för en äkta svensk väfstuga, som väckte sådant intresse, att om jag minns rätt, en del af de därstädes arbetande damerna stannade kvar i Holland. I hvarje fall lyckades fru Boon få till stånd en svensk väfskola i Haag, som alljämt arbetar på att göra vår väfkonst känd därnere. Denna skola är nu inrymd i eget hus, ställdt till dess förfogande af holländska regeringen, hvarjämte den åtnjuter statsunderstöd.

Äfven den Svensk-Nederländska föreningen i Haag är tillkommen på fru Boons initiativ. Den utgaf 1910 en julpublikation med bidrag af åtskilliga svenska författare bl. a. vår senare utrikesminister, excellensen Albert Ehrensvärd, som då förestod vår beskickning vid hofven i Bryssel och Haag. — Det kan också förljåna nämnas, att det framför allt är genom hennes initiativ som den holländske diktaren Frederik van Eeden kommit i närmare beröring med vårt land, som han ett par gånger besökt, och där han nu är känd som en af våra egna.

Den nederländska pressen har med anledning af fru Boons frånfalle ägnat hennes personlighet och lifsgärning mycken erkännande uppmärksamhet. I vänners hjärtan kommer hennes bild aldrig att utplånas.

ALGOT RUHE.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Prima Engelska
Antracitkol, Ångkol, Hushållskol,
Koks & Smideskol
 ständigt på lager till lägsta dagspriser.
 Telefoner: Namnanrop "Lavéns Kolimport"
LAVÉNS KOLIMPORT A.-B.
 17 Mälartorget 17

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER
 göra husmodersyslan
 :- lätt och angenäm :-
ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
VOLTA
 - ULVSUNDA PR STOCKHOLM -
 Besök vår utställning Birger Jarlsgatan 21.

ETT DAGLIGT
BRUK AF
 Svalöfs Kornflingor rekommenderas i hvarje hushåll.

Behagliga och välgörande äro
GAHNS
 runda tvålar:
Lavendeltvål
Hafremjöltvål
Tallbarrstvål

KÖKSALMANACK
 Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
 inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 21—27 JAN. 1917.
SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; wienserschnitzel med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekt färsk oxtunga med brynt potatis och salader; gröna bönor med rördt smör; apelsinkräm med makroner.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk och kompot; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Fylla palsternackor med korinthsås och potatis; pudding af vermiceller med saftsås.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt hafregrynsgröt med mjölk; kalfsylta med rödbetor och stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Potatis-soppa med jordärt-skockor; stufvad luke med potatis.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; stekt sill med gräde och lök samt potatis;

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
 Grund. 1850 Karlstad Telefon 218
 är Värmlands största och äldsta tidning.
 Kaffe eller te. Middag: Kockt fläskstekt med rotmos; polentapudding med saftsås.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; ugnspannkaka med sylt.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling med plommonkompott; stekt pannkaka (rester från torsdag); kaffe eller te. Middag: Fyllt kälhufvud med steksaftsås och potatis; risgrynskaka med saftsås.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt strömming med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; nyponsoppa med gräde och skorpor.
RECEPT:
 Stekt, färsk oxtunga (f. 8—10 pers.). Se Iduns kokbok nr 494.
 Apelsinkräm (f. 6 pers.). Se Iduns kokbok nr 882.
 Pudding af vermiceller (f. 6 pers.). 135 gr. vermiceller, 20 gr. smör, 1 lit. mjölk, 3 bittermandlar, skalet af 1/4 citron, 2

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
 FÖRORDA AV LÄKARE
 Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.
 SALJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
 Kontrollant PROFESSOR A. VESTERBERG

Aggra
Yogh-Margarin

Massage
 billigt. Insänd 50 öre till porto så erhålles omg. illustr. broschyr öfver användn. af
Dubbelmassören
 hvarmed envar kan själf massera sig lika bra som med anlåtande af massör. Framstående intyg om öfverräsk. goda resultat t. o. m. inbesparade badresor.
 Vid stillasittande verksamhet o. mot Reumatism oersätlig.
 Pris kr. 7:— portofritt.
Akt.-B. Sv. Husgerädsfabriken, Moålfven.

SVAR, forts. fr. B-numret
 N:o 11. Mågelfläckar aflägsnas från tyg genom att bstrykas med en lösning af bordsalt och salmiak i vatten, hvarefter fläckarna utsättas några timmar för luften samt rensköllas sedan med vatten. Även surmjölk kan förordas för samma ändamål, dock bör tyget i så fall ligga några dagar fuktat af mjölken.
 Ebon.
 N:o 12. Bäst att ni annonserar efter ett privat hem. Eller är flickan minderårig? I så fall torde ni kunna få upplysningar å Barnvårdsbyrån, Kornhamnstorg 51.
 No name.
 N:o 13. Kanske skulle K. F. U. K:s hem för unga själförsörjande kvinnor passa eder. Hemmet är beläget på Kungsholmen, där föreståndarinnan fröken Theysius lämnar upplysningar. Resande få hyra möblerade rum billigt hos fröken Thorsell, Drottninggatan 80, 2. tr. På samma ställe kan frukost och middag erhållas till billigt pris.
 No name.
 — I Stockholm finnes ingenstades att hyra möblerade rum, så som ni menar. D. v. s. för längre tid.

ägg, 1 dcl. russin eller korinter, 25—30 gr. socker.
 Beredning: Vermicellerna brytas sönder. Smöret smältes i en kastrull, mjöken ihälles, får koka upp, vermicellerna ivispas, och massan får koka under rörning tills den är tjock. Den upphålles, får afsvalna och därefter tillsätts den skällade och malda mandeln, citronskalet, äggulorna, de sköljda russinen eller korinternerna och sockret. Sist iblandas de till hårdt skum slagna äggwhitorna. Massan fylls i smord och brödbestörd form och puddingen gräddas i ej för varm ugn omkr. 40 min. Serveras med kompot eller saftsås.
 Potatis-soppa (f. 6 pers.). 1/2 lit. potatis, 1/2 lit. vatten, 7 gr. salt, 1 morot, 1 palsternacka, 1/2 selleri, 3 purjolökar, 60 gr. smör, 15 gr. mjöl, 1 lit. kokande vatten, salt, hvitpeppar, 10 gr. kallt smör.
 Beredning: Potatisen tvättas, skalas, sköljes, påsättes i det kalla vattnet med saltet och får koka mjuk, hvarefter spadet afhålles och tillvaratages. Potatisen söndermosas genast med en gaffel. Rotsakerorna ansas, sköljas väl och skäras i strimlor, hvarefter de brynas lätt i 50 gr. af smöret. Resten af smöret fräses med mjölet, potatispadet och vattnet tillsätts litet i sänder, hvarefter potatismoset och rotsakerorna läggas och soppan får koka omkr. 45 min. eller tills rotsakerorna äro mjuka. — Om soppan är för tjock spädes den med kokande vatten. — Soppan afsmakas med kryddorna och det kalla smöret. Serveras, om så önskas med stekta brödtärningar.
 Polentapudding (f. 6 pers.). 2 dcl. polentagryn, 9 dcl. mjölk, 20 gr. smör, 1 dcl. korinter, 30 gr. sötmandel, 2 lättermandlar, skalet af 1/2 citron, 25—30 gr. socker 1—2 ägg.
 Till formen: 10 gr. smör, 2 msk. stötta skorpor.
 Beredning: Mjöken kokas upp med smöret, grynen ivispas under full kokning och gröten får koka under rörning omkr. 8 min. Den upphålles, och får kallna, hvarefter de sköljda och skällade korinternerna, de skällade och malda mandlarna, citronskalet, sockret och äggen iröras. Massan hålles i smord och brödbestörd form och puddingen gräddas i ej för varm ugn omkr. 45 min. Serveras med kompot eller saftsås.
 Fyllt kälhufvud (f. 6 pers.). 1 medelstort kälhufvud, 2 lit. vatten, 8 gr. salt.
 Till fyllning: 120 gr. risgryn, 7 dcl. mjölk; 1 stor portug. lök, 40 gr. smör, 1 dcl. stötta skorpor, 1 ägg, 1 msk. sirap, salt, peppar en aning muskotnöt.
 Till stekning: 50 gr. smör, kålspad.
 Sås: 15 gr. smör, 20 gr. mjöl, 5 dcl. kålspad, salt, socker, hvitpeppar, 1—2 tsk. soja (1 äggula).
 Beredning: Kälhufvudet förvälles i kokande, saltadt vatten, tills det är alltigenom mjukt, då det upptages och får kallna. Spadet tillvaratages. Kälhufvudet urhållkas uppifrån, det urhålkade kokas i spadet, tills det får stark smak. Risgrynen sköljas, skällas och kokas i mjölken till en tjock gröt. Löken skalas, hackas fint och brynes i smöret, hvarefter de stötta skorporna tillsätts och allsammans brynes väl. När gröten är kall iblandas löken, ägget, sirapen och kryddorna och färsen afsmakas noga. Kälhufvudet fylls med färsen, som täckes med ett par stora kålblad och omlindes med garn doppat i kokande vatten. Kälhufvudet brynes väl i smöret i en järngröta, hvarefter det spädes med kålspadet och får sakta steka omkr. 2 tim. Det upplägges på rundt fat, garneras med persilja och serveras med afredd sås (tillsatt med äggulan om så önskas) samt potatis.

FERROL SINGER
ÄLDSTA MÄRKE
BÄSTA SYMASKIN
 är det kraftigast apptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järmpreparat. Synnerligen lämsmal fördrages det af den ömbligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas af såväl barn som vuxna.
 Tillverkas å
APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.
 Originalflaskor om 500 gram, Pris Kroner 2.25
BILLIGT! - Finnas å alla apotek - BILLIGT!

Vid emaljmalning af husgerädsaker af trä, bleck, korgarbeten, blomkrukor m. m. bör alltid den bästa emalj-färgen användas. Ingen kan i hållbarhet och brillant utseende mäta sig med **China-lack**. Arsenikfri enligt nya giftstadgan.
 Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & Co. A.-B.**, Göteborg och Stockholm

OXYGENOL-SALVA
 Med vätesuperoxid
Mellin's Food
 är bästa föda för svaga och klens barn i alla åldrar. Stärkelsefritt - lättsmält. Köpes i apotek, speceri- och drogaffärer.

VANILJ-SOCKER
EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
 VID SOCKERBRIST
 användes numera i de bästa familjer: »Ekonomisocker», ett surrogat uppskattadt för sin höga söthalt, rena smak och dryghet. Användes till kaffe, te och all matlagning. Pröfva — och ni blir absolut nöjd. Pris pr flaska: Kr. 1:—, 3 fl. 2:50, 6 fl. kr. 5:—, 12 fl. kr. 10:— (Minst 12 fl. franco), mot postförskott från Bröderna Hammargren, Korsgatan 4 A. Göteborg. Tel. 14100.

EN FREJATABLETT
 lindrar den rejsammaste hosta
 SALJES I ÅSKAR å 30 öre I PÅSAR å 10 öre

1 ÖRE | **4 ÖRE**
risgryn 20 gr. har samma näringsvärde som **ETT ÄGG**
risgryn 80 gr. har samma näringsvärde som **EN BIFFSTEK**
 (enligt Lifsmedelkommissionens broschyr).

Etablerad 1847.
Allcock's PLÅSTER
 EAGLE BRAND
FÖR njurå kommor.
 Använd alltid två stycken (se bilden) ett ovanpå vardera njure.
 Vi hava funnit att plåstren pålagda på detta sätt utöva en mycket bättre verkan och de äro vida överlägsna de store klumpige så kallade njurplåstren.
Skulle Ni vara i behof af ett piller,
 TAG DÅ UTAF **Brandreth's Piller** (Est. 1752.)
 Vid förstoppning, gallsjuka, hufvudvärk, evinde, ledig matsmältning, etc.
 FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.
ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

En svensk läkares omdöme om Sasol-Tvålen:

Undertecknad, som dagligen använder **Sasol-Tvål**, får härmed intyga, att nämnda tvål har en behaglig, aromatisk lukt samt äger en synnerligen uppmjukande och lenande inverkan på huden, fullt jämförlig med de bästa franska tvålars. Särskildt utmärkt har jag funnit **D'Sasol-Tvålen**, hvar för jag anser mig kunna förorda den samma till bruk af läkare, tandläkare, sjuksköterskor och alla dem, som i följd af sin sysselsättning äro nödsakade att många gånger om dagen aftvätta sina händer.

Stockholm den 15 November 1916.

KARL MALMSTEN.

Med. Doktor.

**CLOETTAS
GULD-CACAO**
I vidstående förpackning
säljes öfverallt

Södra K. F. U. K:s Husmoders- och Tjänarinneskola

Östgötagatan 24, Stockholm

börjar sin värkurs den 1 febr. 1917. Grundlig och praktisk undervisning i alla de sysslor, som fordras af en dugande husmoder och tjänarinna (2 frielever inom Stockholm emottagas. Tillfälle gifves att deltaga i språkkurser på aftnarna. Prospekt på begäran. Riks Söder 12. A. T. 810 ul.

Aftonkurserna i matlagning taga sin början torsd. d. 8 febr. Upplysningar lämnas 10-11 f. m.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Djursholm

börjar ny kurs den 1:sta Febr. ev. tidigare som pågår 3 à 4 månader. Kursen omfattar Matlagning, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Konstslöjd, Sång, Musik och Språk. Föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria jämte besök i Stockholms Museer under sakkunnig ledning. Referenser. Begär prospekt adr. **Fröken E. Hult, Villa Hult, Djursholm.**

Jag skulle emellertid vilja råda er att hyra ett omöbleradt rum i hemmet vid Inedalsgatan t. ex. om där finnes något att få. Ni kan ta möbler på afbetalning, det finns flera firmor i Stockholm, som sälja på så goda villkor att hyran för det omöbl. rummet och månadsafbetalningen på möblerna sammanlagt inte blir mera än ett möbleradt rum betingar i hyra. Ni vinna därpå äfven den stora fördelen, att ni får möblerna rummet som ni vill ha det och så småningom bli ju äfven möblerna er egendom. Anderos.

N:o 14. Vänd eder till Fredrika Bremerförbundets byrå i Stockholm. No name.

N:o 15. S. k. Heliosfärger användas med fördel. Eljes kunna äfven vanliga vattenfärger begagnas. Men färgen bör vid arbetet användas ganska torr, i vattnet tillsättes litet oxgalla. Lasurfärger användas så långt möjligt, endast de i förgrunden förekommande partier höjas medelst täckfärger, detta på ljusst. sidan. På mörkt sådant »anläggres» med täckfärger och sedan begagnas lasurfärger. Sidenet bör före målningen spännas på papp. No name.

N:o 16. Ni kan visst inte lära er säkerhet och talförhet, genom att studera böcker. Lär Er bara tala med de människor, som ni dagligen ser och hör, samt kommer i beröring med, människor, som Ni har under er, jungfrur, tvättgumnor etc. Tala vänligt till dessa. Intressera er för dem. Låt dem tala om allt sitt. Lyssna med vänlighet och förståelse. Lyssna framför allt i människokärlek så kommer det något fint och godt öfver Er hela väsen, något, som inga böcker kunna meddela åt er. Ni får en god värdinnas älskvardhet, innan ni vet ordet om. Ingen människa förefaller så treflig, som just den, hvilken kan få andra att tala. Men då fordras först att vi kunna öppna andra människors hjärtan. Då tala de af sig själfva till oss om allt sitt. Och hur lätt går inte sedan konversationen. Men för att ni nu skall kunna föra ett trefligt samtal med husets fina gäster, så gäller delvis detsamma. Men med litet undantag. Öfverklassen talar sällan i ett sällskap om sina egna angelägenheter. Atminstone inte genast. Det är bara enkelt folk, som gör så. Det finns för dem ofta nog inte tid till annat än att arbeta och gno i sin lifsgärning. Öfverklassen har tid till att vidga sina intressen. De läsa politiken och sätta sig helt in i den, den inrikes och utrikes politiken. Detta sker genom tidningsläsning. Ni får därför också lära er att läsa tidningen. Ser ni, då har ni något att tala om. Då kan ni öppna en konversation med hvem som helst. Så får ni läsa böcker. Lär er att tala om hvad ni läst. Bilda er ett eget omdöme. Gå på teatern. På biograferna. Så har ni outhämliga samtal ämnar. Studera så den lilla billiga boken »Hvad fordrar god ton?» Finnes i boklådan.

Ebon.
(Forts.)

Crème "Parba" och "Parba"-Tvål

göra huden len, mjuk och hvit.

Hallands Linneindustri-Bolag WEDDIGE.

tillverkar och försäljer:

Duktyger, handdukar, lärft, näsdukar af linne, halflinne och bomull Blekta, oblekta och kulörta bomulls-väfnader, klädningstyger, linne och bomull. Bolstervar, gardiner, broderlinne.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några beprövade recept för bakning af tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepten för det finaste jästmjölet. Burkar à 15, 25 o. 50 öre.

HANDELSAKTIEBOLAGET
STEN SJÖGREN & Co.

KVINNOLYNNEN

AV

Carl G. Laurin.

4:de uppl. 2: 25.

Det vimlar i boken af spirituella generaliseringar, men för något att säga en dylik ofta epigrammiskt sammanträngd, begär förf. dock aldrig orättvisor mot det svaga käril, som är föremålet för hans skildring, utan handterar detsamma med en kännares litet nonchalanta säkerhet och en gammal beundrades chevaleriska ömhet alltid redo att medge befintligheten av undantag från regeln.

Quelqu'une i Sv. D.

Alltid sprudlande kvick, laddad med anekdoter, historier och kulturdetaljer från när och fjärran och alltid, äfven i malicen, damernas vän.

Nils Erdman i N. D. A.

P. A. Norstedt & Söners Förlag.

Brudutstyrlar

såväl enkla som finare, samt Dam- och Barnunderkläder ständigt på lager i Helsingborgs Linneutstyrlaffär, Malmö. Rikstel. 48 12.

De efterlevande

till nedannämnda, under 1916 genom olycksfall omkomna prenumeranter på

Aftonbladets Halvveckouplaga

ha erhållit utlovad dödsfallsersättning med 400 kr. för hvarje:

Omkomna genom drunkning:

Lantbrukaren Jonas Pettersson. Böda (Öland); Lantbrukaren Nils Magnus Johansson, Böda; Fyrvaktaren K. B. Andersson, Nidingarna; Plåtslagaren K. J. K. Johansson, Ellenhill, Stigtomta (Söderm. län); Fiskaren K. I. H. Andersson, Flattarp, Skeppsgården (Österg. län); Smeden E. L. Dahlén, Varola (Skaraborgs län).

Offer för jaktolyckor:

Hemmansäg. Aug. Leonard Larsson, Oxabäck (Skarab. län); Hemmansäg. Per Anders Johansson, Räkna, Långaryd (Jönköp. län); Sjöm. K. A. V. Jansson, Norrboda, Öregrund.

Förolyckad under trädfällning:

Nämndem. A. G. Gillberg, Käbbo, Harbo, Uppsala län; Banvaktaren J. Andersson, Solberga, Hallsberg.

Omkommen under åkning:

Lantbr. J. A. Mårtensson, Oxie (Skåne);

Ihjälstågad av tjur:

Lantbrukaren G. A. Karlsson, Skararp, Vinberg (Hall. län);

Offer för olycka under taktäckning:

Lantbrukaren C. G. Brodin, Bastbol, Långhundra (Uppsala län);

Överkörd av bantåg:

Lantbrukaren Aug. Pettersson, Karby, Roma.

Omkommen under vedforsling:

Lantbr. P. L. Olsson, Farstorp, Ljungbyhed;

Överkörd vid transport av en lokomobil:

Lantbrukaren Aron Andersson, Hultet, Västra Torup (Kristianstads län);

Avliden efter fall från tröskverk:

Lägenhetsäg. A. F. Asp, Appuna (Östergötl.).

Fr. o. m. 1917 äro prenumeranterna på Halvveckouplagan utan kostnad för dem under vissa villkor tillförsäkrade 500 kr. vid dödsfall till följd af olycksfall.

Alla helårsprenumeranter kunna deltaga i en stor pristävling, i vilken utdelas 100 pris, 1:a priset en kreatursuppsättning, värd 5.000 kr.

Gratisbilaga till Halvveckouplagan veckotidningen Lantmannabladet. Mot låg tilläggsavgift få Halvveckouplagens prenumeranter den kolorerade veckotidningen Brokiga Blad.

Pris för 1917: Halvveckouplagan med Lantmannabladet o. Brokiga Blad helt år 3:25; Halvveckoupl. med Lantmannabladet 1:90.

Fördelaktigast är att prenumerera på Halvveckouplagan MED BROKIGA BLAD, då Br. Bl. erhålles till mindre än halva ord. priset.

Oaktat de dyra tiderna har Aftonbladets Halvveckoupl. erhållit många tusen nya läsare för 1917, vilket bäst visar, att man allmänt insett, att den lämnar sina prenumeranter

den största tänkbara valuta

Gahns

Maniol

Fukt och kyla huden ej tål
Använd dagligen Gahns Maniol

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA

Ny prenumerant. Råd af fru Skönhetsdoktorn meddelas en gång i månaden och insända frågor besvaras i tur och ordning i mån af utrymme.

»K. L. E.» i Uddevalla har personligt svar att hämta därstädes från Ak-r, hvilket härmed på begäran meddelas.

I t s c h. Ej precis olämpliga. Men de äro litet ledsamma — utan färg med andra ord.

A s t a l. Eder dikt är synnerligen svag.

E m s e. Kan ej användas.

S i n x e n. Dikterna visa gry. Vi ha dock alldeles för mycket poesi liggande för att kunna använda något af edra alster.

H i l d. Rimmade lefnadsregler — råd och rön i metrisk form, skulman också kunna säga. Men det behöfs ännu något mera för att åstadkomma lyrik.

B r i t t e B a r r. Eder anmodan kunna vi icke hörsamma.

EXP. BREFLÅDA

»Direktis» Annonsen kostar 3:50 pr gång. Likvid i postanvisning.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

Följande platser

vid Eskilstuna Nya Alderdomshem, förklaras härmed till ansökan lediga att tillträdas: Husmoder den 15:de Mars, de övriga den 1:a April 1917, med äligganden enligt för varje befattningshavare upprättad instruktion.

Husmoder:

begynnelselön 1,020:—, slutlön 1,500:— kronor med avdrag för kost och bostad 420:— kronor.

Föreståndarinna:

skolad sköterska å sinnessjukavdelningen, begynnelselön 840:— slutlön 1,260:— kronor med avdrag för kost och bostad 360:— kronor.

Sjukvårdare:

å sinnessjukavdelningen, begynnelselön 1,260:—, slutlön 1,680:— kronor med avdrag för kost och bostad 540:— kronor.

Sköterska:

å sinnessjukavdelningen, begynnelselön 720:—, slutlön 1,020:— kronor med avdrag för kost och bostad 330:— kronor.

Två sköterskebiträden:

å sjukavdelningen, begynnelselön 600:—, slutlön 840:— kronor med avdrag för kost och bostad 360:— kronor.

Ansökningar åtföljda av läkare-, frejde- samt avskrift av tjänstebetyg, insändas till Fattigvårdens kontor före den 7:de Febr. 1917.

Fattigvårdsstyrelsen.

En roman av Gunnar Cederschiöld

DEN SISTE KERGOËL

Roman från Frankrike under det pågående kriget.

Författaren skildrar med sin livliga och fängslande framställningskonst spännande krigsbilder mot bakgrunden av det parisiska artistlivet.

Införes som följetong i **Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning** med början den 2 Jan.

Prenumeration mottages för Göteborg å vår Expedition . . för Kr. 4.50 pr kvartal
Genom posten . . för Kr. 3.50 pr kvartal

inberäknat
hembäring.

inberäknat
postarvodet.

ELEM. BILDAD, barnkär flicka ur god familj, frisk och duglig med behagligt sätt, helst musikalisk, erh. plats som hjälp och sällskap att sköta 2 barn (2 1/2 och 1 1/2 år) samt deltaga i förekommande göromål. Vana att handhafa barn samt något kunnig i sömnad och handarbeten fordras. Jungfru finnes. Svar med ref o. löneanspr. helst foto. till »Verklig hjälp». Iduns exp. f. v. b.

HVAR finnes en utmärkt, ordentlig flicka, god och arbetsam, skicklig i matlagning, villig och kunnig i alla öfriga hemmets sysslor till två pers. hushåll, mor och son. Svar med rek. och tiden för tillträdet till »Läkarehem». Järntorgskisken, Göteborg.

EN BARNKÄR och huslig fröken van vid barns vård, erhåller plats genast. Svar med betyg och löneanspråk till »Vacker trakt» p. r. Enköping.

BÄTTRE enkel praktisk flicka, kompetent att utföra en ensamjungs sysslor, erhåller plats i liten familj. Svar med foto. lönep. till »Westergötland» Iduns exp. f. v. b.

ENSAMSTAENDE, helst troende flicka får plats i liten prestfamilj på landet i Jämtland. Svar till »Januari 1917» Iduns exp. f. v. b.

18—25 ÅRS FLICKA från ordentligt hem, barnkär, frisk glad och arbetsvillig, med lust och vana vid hushållsgöromål, villig att i början av mars medfölja till Haparanda, erhåller genast plats hos fru Emma Wahlqvist-Axelsson, Filipstad. Tel. 288.

FÖR ELEMENTARBILDAD och musikalisk flicka finnes plats att tillträdas i januari, att läsa med 14-årig flicka i vanliga skolämnen till 4:de o. 5:te klass. Endast den som kan visa goda betyg och rekommendationer kommer i åtanke. Sv. med lönepr. till Frans Pettersson, Ljungby.

TVA BARNFRÖKNAR få plats i febr. till herrgård vid Mälaren, en att sköta 4 st. flickor i ålder 5—10 år, något sykkning. Lön 20 kr. Den andra att sköta ett spädt barn p. 3 mån. Större vana ej nödvändig. Pålitlighet ett huvudvillkor. Lön 15 kr. Sv. med foto till »Samarbete o. trefnad», Veckholm p. r.

PALITLIG barnkär och helst sykkning barnsköterska eller barnjungfru får stadigvarande plats för 4 barn, ålder 10-8-6-4 år i disponentfam. vid bruk i Småland. Sv. t. »G. B. Påltilig», Iduns exp. f. v. b.

MUSIKALISK, bildad flicka med sångröst, någon vana med skrifögromål och husliga sysslor, får plats i prästgård, i det vackra Bergslagen. Lön enligt öfverenskommelse. Svar till »Kyrkoherdefrån» Järnboås.

INTELLIGENT bättre flicka, som af intresse för sin fort-satta hemutbildning vill dela ansvaret för vården af ett litet hushåll tills. med o. under instruktion af husmodern, får tillf. därt. i bildad (sinsemellan engelsktalande) familj. Svar m. ang. af kompetens, önskemål o. pretentioner till Gertrud Norden, Iduns exp.

LÄRARINNOR, en i väpnad event. sömnad o. en i matlagning önskas snarast. Rekt. E. Brolin, Osby.

ORDENTLIG 16—17 års flicka får genast plats å telefonstation. Svar till »Geniast» Iduns exp. f. v. b.

KVINNLIG ciselör. Bildad flicka kan få utbildning sig som ciselör. 3-årig kurs. Inträde 100 kr. Den, som genomg. teknisk skola eller har förkunsk. i metalldrifning har företräde. Ciselör M. af Ekenstam, Malmö.

KVINNLIG TRADGÅRDSMASTARE, kunnig och intresserad samt villig att på egen hand sköta en villaträdgård sökes. Sv. med betygsskrifter o. lönepret. sändas till disponent Axel Wibell, Nora.

Ex. barnsköterskor

kan erhålla förmånliga platser gen. Svenska Sjuksköterskebyrå n, Kungsgatan 21, Göteborg. Tel. 144 35.

Vid Länslasarettet i Vänersborg

börjar ny elevkurs nästa 1-okt. Fordringar bland annat minst 21 års ålder och elementarskolebildning. Kursen, som är 2-årig, omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Närmare upplysningar lämnas af Öfversköterskan därstädes.

- Villa på 4 rum och kök i Sthlm Kr. 9,500
- Automobil Kr. 6,000
- Herrumsmöbel Kr. 4,690
- Juvelgarnityr Kr. 2,400
- Motorcykel med sidvagn Kr. 1,950
- Salongsmöbel Kr. 1,600
- Bordssilver, kontr. Kr. 1,500

O. S. V.

LOTTER

till landsorten rek. utan förskottslikvid, helst å brevkort, märkt K.1, dir. från lotteriexpeditionen **St. Nygatan 36, Stockholm** då 35 öre till porto och dragningslista tillkommer.

Lottpris
2
Kronor

Ännu finnas ett fåtal lotter till SVENSKA MUSIKERFÖRBUNDETS LOTTERI Dragningen äger rum d. 25 jan. 1917

Dragningslistan utkommer i slutet av Februari månad d. å.

Köp genast lott!

Vinstvärde:

7,000 Vinster över **120,000 Kr.** **7,000 Vinster**

O. S. V.

BESÖK

lotteriets utställningslokal Kungsgatan 2 (invid Stureplan), där en del af vinstföremålen utställas.

Lottpris
2
Kronor

- Lantegendom i Södermanland Kr. 8,000
- Motorbåt Kr. 4,700
- Matsalsmöbel Kr. 3,239
- Sängkammarmöbel Kr. 2,000
- Konsertflygel Kr. 1,600
- Motorcykel Kr. 1,540
- Pianino Kr. 1,200

Fru Hanna Ofssons Platsförmedlingsbyrå, Borås
 anskaffar åt dugligt tjänstefolk platser till privatfamiljer, hotell, pensjonat, kaféer m. fl. Anmälan i tid för värflytningen. Adr. Lilla Brogat. 18. Tel. 591.

Plats såsom epidemisjukskoterska i Västmanlands län
 i kungöres härmed till ansökan ledig. Tillträde 1 april 1917. Grundlön 600 kr. med 2 ålderstillägg om 50 kr. hvardera efter 5 och 10 års tjänstgöring.

Dagaföring 50 öre om dagen jämte fri kost & epidemisjukstuga, eller, där fri kost ej åtnjutes, en dagaföring af en krona. Semester, 3 veckor, högst en månad årligen. Pensionsbidrag 30 kr. jämte statsbidrag.

Ansökan jämte betygsafskrifter insändes inom februari månad till 1:ste provinsialläkaren i Västerås. Västerås den 3 jan. 1917.

Gunnar Fjellander,
 Ordförande i Västmanlands läns epideminämnd.

Ordinarie lärarinnor

anställas vid Gävleborgs läns folkhögskola för kvinnor efter ansökan hos styrelsen före d. n. 15 mars.

I. Handaslöjdlärlarinnor med underv. skyldighet huvudsakligen i vävning, stickning och gymnastik. Tjänstgöringstid 3 mån. vår och försommar. Kompetens: Handarbets vännen eller Brunssons vävskola. Lön 400 kr. och möblerat rum.

II. Lärarinnor i skolans Husmodersavdelning med underv. skyldighet i matlagning, teoretisk födoämnes- och hushållslära samt sjukvårdslära. Tjänstgöringstid 3 mån. Kompetens: Skolkökslärlarinnekurs vid Fackskolan eller Rimforsa. Lön 400 kr., fri mat och möblerat rum. Styrelsen för Folkhögskolan, Bollnäs.

PLATSSÖKANDE

PLATS söker 33-årig flicka van på egen hand sköta enkl. hem. Kunnig i konstvävning. Bet. finnes. Svar till H. B. Box 335, Enköpings.

UNG KINDERGÄRLENLÄRARINNA önsk. plats & barnhem el. i fam. Sv. t. »Goda betyg», Gumælii Annonsb., Malmö.

EXAM. BARNSKÖTERSKA med goda betyg, äfven kunnig i klädsömnad, önsk. plats nu gen. Helst & landt-egendom. Tacks. för sv. till »Barnkåra», Iduns exp.

EN ELEMENTARBILDAD, musikalisk 19 års flicka, som genomgått Vinslöfs kvinnliga Slöjd- och Husmodersskolas ettåriga kurs önskar plats som hjälp och sällskap i fin. familj. Sv. till »Brita 19 år», Iduns exp.

UNG, ELEMENTARBILDAD sjukvårdskunnig flicka önsk. privatvård el. plats hos läkare. Sv. till »Norrlandska 1917», Iduns exp. f. v. b.

UNG GOTTLANDSKA önsk. plats i godt hem som hjälp och sällskap åt husmodern. Vid lön fästes intet afseende. Sv. till »Lalla 20 år», Iduns exp. f. v. b.

26-årig, BÄTTRÉ FLICKA önsk. pl. (helst i Gbg) i treflig, liten fam. som hjälp o. sällsk. Delt. gärna i förek. göromål el. och att biträda med skrifgöromål. Är kunnig i handarbeten. Sv. till »F. 90», Borås p. r.

UNG FLICKA, som genomgått 8-klässigt läroverk och husmoderskurs önsk. plats omkr. 15 febr. som hushållsfrön i bildad fam., där jungfru finnes, helst i Stockholm, eller dess närhet Familjemedlem. Eget rum o. någon lön önsk. Sv. till »1917», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRÉ FLICKA, som innehar pl. önsk. i medio af mars komma till barnlös fam. som hjälp o. sällsk. Kunn. i enkl. matl., bakt. o. sömn. Sv. till »Musikalisk familjemedlem», Seffle p. r.

UNG FLICKA, som ensam förestätt och (utan jungfru) skött sin faders hushåll (6 pers.) i 2 år önskar plats. Kunnig i enkel matl., bakt. o. slakt. Något kunnig i sömnad. Helst i stor familj i Bergslagen eller Västmanland. Tacks. för sv. till »22 år», torde sändas till Iduns exp.

TVENNE BILDADE FLICKOR önska plats att tillsammans sköta hushållet på herrgård eller större gård helst där jungfru finnes, den 1 febr. eller senare. Båda ha genomgått Elisabeth Östmans husmoderskurs, och äro dessutom kunniga i enklare sömnad, samt handarbeten. Svar till »Inez och Carin», Eskilstuna p. r.

UNG FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk och är intresserad af hushåll, önskar plats i fam. helst där barn finnas att vara behjälplig med förek. göromål om så fordras, äfven lärläsnig. Sv. till »R», Iduns exp.

ENKEL, BILDAD FLICKA, som aflagt realskoleexamen, önsk. den 15 febr. komma & större egendom el. i annan bättre fam. som hjälp o. sällskap. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRÉ LANDTBRUKAREDOTTER som genomgått hushållsskola samt kurs i linnesöm, önsk. plats i bättre fam. i Stockholm. Sv. till »A. L. Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

TROENDE FLICKA, som genomgått sjukvårdskurs önsk. privat vård eller som undersköterska på sjuk- eller barnhem. Goda rek. finnes. Sv. till »Sjukvård», Kumla.

21-ÅRIG FLICKA af ämbetsmannafamilj, van vid undervisning på lägre skolstadiet samt vid lättare sjukvård, villig att läsa högt och delt. i lättare husl. syssl., önsk. plats i god fam., där hon i någon af nämnda uppgifter kan vara till nytta. Goda rek. finnes. Svar till »21 år», p. r. Sala.

UNG FLICKA som genomgått husmodersskola och under tre år själfständigt förestätt stadshushåll, önskar dylik plats där jungfru finnes. Svar till »25 år Lindesberg postfack 31.

LANDTREGENDOM eller Prästgård, 21-årig flicka önskar plats, är villig att deltaga i vad som förekommer i hemmet. Har genomgått Hushållsskola, är kunnig i sömnad och handarbeten.

Svar till »21 år Familjemedlem» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATS som Världinna i ett hem, helst i Sthlm., sökes af 40-årig bildad dam, med praktiskt sinne, stor arbetsförmåga samt skicklig i tyska och engelska. Svar till »Hem» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATS som världinna eller i hem där fru finnes, önskas till våren af bättre flicka från godt hem. Mång-årig vana vid husliga göromål, handarbete, sömnad, sjukvård. Genomgått barnvård.

Referenser finnes. Svar till »A. M.» p. r. Smålands Taberg.

TVÅ unga flickor, som genomgått 8-klässigt läroverk samt husmoderskurs, önska mot frit vitv komma till större landegendom för att hjälpa till med alla förekommande göromål. Tacks. för svar till »Febr. 1917», Iduns exp.

MOT FRITT vitv önskar ung Västgötska få komma som hjälp o. sällskap i fin familj. Önskar anses som familjemedlem. Svar inom 8 dag. till »Familjemedlem», stenstorp.

UNG förlöfvad sjuksköterska önskar några månader få deltaga i ett finare hems skötande för att därigenom vinna önskad inblick härtill. Vill gärna äfven, om så skulle önskas, sköta någon konvalescent under tiden. Tacksam för svar snarast till »Syster Elisabeth» denna tidnings exp. f. v. b.

BILDAD, hurtig värmländska 21 år musikalisk, kunnig i linnesömnad enklare matlagning, baktning, önskar plats som hjälp och sällskap i familj där jungfru finnes. Familjemedlem. Lön önskas. Svar till »Värmländska» under adress S. Gumælii annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BILDAD FLICKA, önskar plats i godt hem, som husmoders hjälp och sällskap (helst där barn finnes). Är kunnig i Linneklädningsömnad samt finare handarbeten. Goda rek. finnes. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem» pr Lysekil.

20-årig flicka

som med goda betyg genomgått 8-klässigt läroverk önskar plats som hjälp och sällskap åt äldre dam. De bästa referenser. Svar till »Margareta» p. r. Varberg.

Ung, bildad flicka

önskar plats & herrgård (helst i mellersta Sverige) som husmoders hjälp och sällskap. Svar till »20 år» p. r. Halmstad.

Exam. sjukgymnast

söker plats på institut eller i hem. Svar märkt »Verkligt intresse», Jönköping p. r.

20-årig tysk, bättre flicka, bildad och sympatisk, med fullkomlig bekantskap med svenska språket, söker plats i familj, senast till 1:sta nästk. februari. Är äfven fullständig hemma i skrifmaskins- och kontorsgöromål. Vidare meddelar Platsafd.

Johs Lindells Egenomsaffär, Göteborg.

INACKORDERINGAR

ENSAMSTÄENDE FLICKA önskar inackordering i prästgård eller landt-egendom. Sv. t. »Myndling», Iduns exp. f. v. b.

KONFIRMANDER mottagas instundande sommar i prästgård vid hafvet nära Marstrand. S. J. Meuller. Rönnäng.

OBEM. DAM erhåller god inack. o. vård hos ung bildad barnm. (ej praktiserande). Sv. till »Sällskap», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD 25-ÅRIG FLICKA önskar komma ut på landet för att under husmoders ledning få lära hushållet, i gladt och fint hem, där ungdom finnes och äfven där tillfälle till vintersport gives, helst i Västergötland. Sv. med prisuppg. till »S. L.», Iduns exp.

HOS EN FAMILJ önsk. hyra ett rum under febr.—maj för två unga damer som skola genomgå kurs hos Sällskapet Barnavård. Sv. till jägmästare H. Stuart. Adr. till 15 jan. Ramsberg, tel. 8. Sedan Örebro tel. 1504.

Fosterbarn önskas

Fru, som nyss genom döden förlorat sitt enda barn önsk. som eget upptaga en snäll och rar samt fullkomligt frisk flicka, på omkr. 5 års ålder, helst mot månadsbetaln. Godt hem samt moderlig vård utlofvad. Sv. till fru Lovisa Johanson, Änggatan 5, Örebro.

Egendomen, nervsjukhemmet, Skogsborg

i Blekinge län emottager för vård, lugna psykiska sjuka, som önska vårdas i lugn och behaglig trakt på landet där omsorgsfull vård gives av examinerade sjuksköterskor. 15 min. fr. järnvägsstation, härliga promenader, även sjö, godt bord då landtprodukter finnes & gården, läkarevården bestrides av dr J. Lagerholm. Förfrågningar ställas till Sjukhemmet, Skogsborg under adr. Spjutsbygd. Tel. 5.

S:ta Birgittaskolan

REGERINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM
 Allm. telefon 5190 -:- Förmästa läroanstalt för kvinnligt handarbete -:- Rikstelefon 141 08
 Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spetsömm, Filet ancien.
 Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken E. Thorman.

Strängnäs Hushållsskola.
 12-te arbetsåret. Husmoderskurs fr. 25 jan. till 25 maj. Grundlig och praktisk undervisning. Prosp. och ref. gen. Fru M. Braune, Strängnäs. Allm. Tel. 98.

Fredrika-Bremer-Förbundets Fruktdodlings- och Trädgårdsskola Apelryd,
 adr. Båstad, börjar sin andra kurs den 1 mars. Undervisning meddelas åt kvinnliga elever i trädgårdssodlingens olika grenar m. m. Prospekt erhålles och förfrågningar besvaras av föreståndarinnan, adr. Box 17, Båstad, och å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Klarabergsg 48, Sthlm.

HEM-HUSHÅLLSSKOLAN.
 Undervisning meddelas af från fackskolan utexam skolkökslärlarinnor i enklare och finare matlagning, baktning, syltning o. konservering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt rengörning, tvätt och strykning, värden af linne o. sängkläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd- och linnesömnad för hand och på maskin, tillklippning, lagning, märkning etc. samt moderna handarbeten äfvensom Samaritkurs. — — — Som skolan afser att ej blott meddela eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den tillsyn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, bo alla elever inom skolan och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk. Valfrid Petersson m. fru. Vårterminen börjar 20 jan. 1917. Förfrågningar besvaras omgående af skolans föreståndarinnor
Fru Emma Kjellström, Storgatan 32, Stockholm.
 ALLM. TEL. 242 08.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs
 Grundad år 1902.
 Kursen för unga bildade flickor, som omfattar 3 1/2 mån., börjar onsdagen den 24 Januari 1917, kl. 12 midd. Prospekt och närmare upplysningar på begäran.
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
 Riks 2035, Stockholm Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss. Sthlmstel. 9802

Birgitta-Skolan
 Beridarebangatan 17.
 Kurserna i klädsömnad, linnesöm, barnkläder, vitbroderi, konstvävning m. m. taga åter sin början 15 januari. Anmälningar mottagas under December månad. Prospekt på begäran.
 Riks 108 63. Allm. 41 48.
Elisabeth M. Glantzberg.

Strängnäs Hushållsskola.
 12-te arbetsåret. Husmoderskurs fr. 25 jan. till 25 maj. Grundlig och praktisk undervisning. Prosp. och ref. gen. Fru M. Braune, Strängnäs. Allm. Tel. 98.

Fredrika-Bremer-Förbundets Fruktdodlings- och Trädgårdsskola Apelryd,
 adr. Båstad, börjar sin andra kurs den 1 mars. Undervisning meddelas åt kvinnliga elever i trädgårdssodlingens olika grenar m. m. Prospekt erhålles och förfrågningar besvaras av föreståndarinnan, adr. Box 17, Båstad, och å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Klarabergsg 48, Sthlm.

S:ta Birgittaskolan
 REGERINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM
 Allm. telefon 5190 -:- Förmästa läroanstalt för kvinnligt handarbete -:- Rikstelefon 141 08
 Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spetsömm, Filet ancien.
 Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken E. Thorman.

SCOUTLOTTERIET

Högre vinster:

8,000 kr.	Jordbruksegendom efter vinnarens eget val å åtta olika platser inom lardet om 35-50 tid prima åkerjord och skogsmark med riklig skog. (Däribland tre öar i Mälaren.)	8,000 kr.
7,000 kr.	Villa i skärgården, om 5 rum och kök å fri och egen grunda. Tomten 27,844 kvf.	7,000 kr.
5,000 kr.	Motorbåt 8 m. lång. 10 hkr. Tellusmotor	4,000 kr.
4,500 kr.	Matsalsmöbel	4,000 kr.
4,500 kr.	Tvåsitig automobil, Argo	4,000 kr.
4,000 kr.	Herrumsmöbel	1,635 kr.
3,390 kr.	Sängkammarmöbel	1,250 kr.
2,530 kr.	Vardagsmöbel	600 kr.
1,635 kr.	Motorcykel med Parks motorskida	1,635 kr.
1,250 kr.	Segelbåt, 15 kvm.	1,250 kr.
600 kr.	Turistresa efter vinnarens eget val	600 kr.

Tvenne flygfärder med aeroplan utgöra äfven vinster. Förbehåll att vinnaren är svensk medborgare.

OBS! Dragnig den 20:de Januari. OBS!

Rekvistion, häst å brevkort, utan förskottslikvid, till Scoutlotteriet, Stockholm, vartill tillkommer kostnad för porto och dragningslista.
2 kr. pr lott.
Var sjunde lott vinner.

D:r Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och RBUMATISKA
ÅKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 45 46.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025, Stureg 62, Stockholm S. T. 8301.
För behandling af stödj- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbningsar.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson: adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept. Prosp. gen. **Kapten J Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
lästa årskurs börj. 12 Jan. Begär utförligt prospekt!

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungälvsgatan 46, Göteborg.
Förmånligaste enskilda handelsläroverk för elever med högre utbildning.
Sommarkurs Handelskurs Gymnasialkurs
10/10-10/10 10/1-10/1 10/10-10/10
Begär prospekt!

Kvinnliga Trädgårdsskolan
vid Onnestads Folkhögskola och Lantmannaskola
(Nära Kristianstad)

börjar ny kurs 15 mars, fortgår 15 okt. Mottager elever i undantagsfall för kortare tid. Synnerligen goda undervisningstillfällen. Lärarinnorna utexaminerade trädgårdsmästare fr. Alnarps Trädgårdsskola. Bästa hälsosamma, praktiska utbildning för unga flickor både för hem och självförsörjning. Prospekt genom rektor **Yngve Melander, Onnestad.**

ROYAL WINDSOR
Det berömda hårstärkande vattnet.
Öfver grått hår dess ursprungliga färg. Dörtager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En alljämn stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Roye Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto Nederlag: **Franska Parfymmagasinet** Hoflev. 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Javana Lelu
det bästa medel för erhållande af långa ögonfransar och tjocka ögonbryn. Pris 6 kr. + porto.

Franska Parfymmagasinet,
Hofleverant. 21 Drottningg. 21, Sthlm.
mot grått hår!
Härmed meddelas att det utmärkte och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår, som förhindrar hårfall och fullständigt borttager mjäll och som i öfver 40 års tid först i Fanny Gelins Parfymmagasinet, Malmorgsgatan 5 Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikstel. Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

Turkiska badet
Malmorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för uppehållandet af smärt figurer och fin hy. Badet är angenämnt, om man är flera i sällskap. Pris före t. 12, kr. 1:50, efter kl. 12 kr. 1:75.

Tvätt!
Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af 45 öre pr kg. för tvättposter öfverstigande 25 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

MÄRKET MARKATTAN

"Ett glänsande resultat"
(HOS ALLA HANDLANDE)
Sunlight Såptvål Aktiebolag
Göteborg

Alla offerter och försäljningar göras med vidstående reservation.

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
-AKTIEBOLAG-**
ETABLERAD 1880
TELEGRAFADRESS:
KOLBOLAGET
RIKS & ALLM. TEL.
"OLAUS OLSSONS"

Stockholm den 5 jan. 1917.
POSTBOX 132

Till allmänheten!

På förkommen anledning fästa vi härmed uppmärksamheten vid att vi ej på något sätt äro lierade med den nya sammanslutningen af kolfirmor utan arbeta fortfarande som hitintills fullt själfständigt. Tårt namnvarop å såväl riks- som stockholmstelefon är oförändrat.

"Olaus Olssons"

Det vi rekommendera oss i allmänhetens benägna åtanke vid behof af alla slags kolbränslen bekväma vi

Högaktningfullt
för Olaus Olssons Kolimport Aktiebolag
Ernst J. Olsson

Förutom
1:ma Engelsk och Tysk Antracit
tillåta vi oss rekommendera
Antracitbriketter
såsom synnerligen lämpliga för kamineldning
och eldning på galler i kakelugn.

AKTIEBOLAGET KOL och KOKS

Sammanslutning mellan kolimportörfirmorna:
Joh. Lundström & Co. A.B., H. G. Söderbergs Import A.B. & Nya A.B. J. Anderssons Kolimport.
Namnvarop: "Kol och koks". Telegrafadr.: "Kolokoks".

Kurs i Trädgårdsskötsel
gives å Rosentäppan pr Stehag 15 april-15 okt. Frukt-, grönsaks- och blomsterodling. Skötsel av drivbänkar och vinkast. Konservering. Begär prospekt.
Gertrud Östergren. Maria Lindskog.

Kvinnliga Gymnastik-Sällskapet
öfningar å Kongl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19) fortgå
Tisdagar och **Fredagar** med början **Tisdagen den 16 Januari kl. 8,15-9 e. m.** Ledarinna Fr. Dagmar Torslow.
Anmälningar mottagas å nämnda tider och dagar. Till mindre be- medlade utlånar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsaftigt 1:25. STYRELSEN.

Göteborgs nya Husmodersskola
Södra Allégatan 2 A - Rikst. 106 24
Husmoderskurs på 1 termin för unga bildade flickor börjar d. 25 jan. 1917
Prospekt och upplysningar på begäran. **Elvira Friberg, Hildegard Friberg.**

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 18:de termin för bildade unga flickor den 29 jan. 1917. Under- visning i enkla och finare matlagning, bakning, konservering och in- läggn. af bär, frukt, grönsaker, fisk och kött; vegetarisk matlagning, sjuk- matlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Karlavägen 25, Stockholm
Allm. Tel Östern. 1810.

Babylådan
inneh. fullständig utstyrel af 2 omgångar af späda barn, välsydt och af bästa kvalitet, pris 10 o. 15 kr. pr låda beroende på monter- ing. Sändes mot efterkr. **A. C. Cronquist & Son, MAIMO**
Rikstel. 815.

Musikinstrument
Stor sortering af prima, väl- justerade stråk- och blåsinstru- ment. Sextetter af förstklassig böhmisk tillverkning, svensk mo- dell, till 375 och 500 kr. pr sex- tett. Talapparater, ljudskifvor med frälsningsarmestycken. Orglar och pianonor, bästa fa- brikat. Strängar och tillbehör till musikinstrument.
Tekn. art. med eget firmamärke:
Dentol,
förstklassigt antiseptiskt mun- vatten och dito tandpasta.
Armétvål,
Fin, behagl. antiseptisk toalett- tvål.
Skokräm,
terpentinfri och fri från alla för lädret skadliga ämnen.
Putspulver och putskräm,
bästa rengöringsmedel för me- taller.
Illustr. varukatalog sändes på begäran gratis och franko.
Frälsningsarméns Handelsdepartement,
Östernalmog. 24 & 26, Sthlm 5. Telefoner: Riks. 85 81. Allm. 63 72. Filial: S. Allég. 9, Göteborg. R. T. 73 76.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Södermalmstorg 8.
Filialer: { Sturegatan 32.
Uthyr kassafack.
Emottager värdehandlingar i öppet eller slutet förvar.
Fondafdelning. Kassafack.
Idun utgifves denna vecka i A och B.